

Jaarverslag 2005

Amsterdam, mei 2006

Theaterwerk NL is de landelijke organisatie voor de ontwikkeling en de ondersteuning van het amateurtheater in Nederland. Het wordt gefinancierd door het ministerie van OCW.

inhoud

4	voorwoord
6	activiteiten Theaterwerk NL
9	algemeen
10	de organisatie
10	de werkwijze
11	de ontwikkelingen
12	activiteiten
13	beleidsontwikkeling
15	theaterwerkplaatsen
22	theater en culturele diversiteit
27	kinder- en jongerentheater
33	artistieke ontwikkeling
41	artistiek onderzoek
45	Theater4daagse
48	evaluatie TheaterCircuit 2005
51	taal en repertoire
55	internationaal
57	nieuwe ontwikkelingen
45	de organisatie
59	bijlage
60	overzicht aangevraagde projecten JTS
63	colofon

Voorwoord

De resultaten van de activiteiten over 2005 worden in dit verslag door Theaterwerk NL in beeld gebracht; een beeld dat in tweeërlei opzicht grote voldoening geeft.

De waardering van individuen en organisaties, voor wie Theaterwerk NL werkzaam is, vertaalt zich in de groei van uiteenlopende netwerken, waarin de theaterwerkers van Theaterwerk NL spilfuncties vervullen. Zo zijn onder andere nieuwe netwerken ontstaan voor de sector circustheater en wijktheater en zijn de eerste contacten gelegd met de NVP, de Nederlandse Vereniging voor Poppenspel. Jaarlijks weten meer initiatieven binnen de theatersector onze theaterwerkers te vinden. Dit wordt duidelijk in de groei van het aantal partners waarmee Theaterwerk NL projecten ontwikkelt en uitvoert.

De resultaten van projecten en activiteiten in het verslag geven aan dat er veel gebeurt op de diverse beleidsuitgangspunten van Theaterwerk NL, welke in relatie met de inzichten van werkveld en overheden zijn bepaald.

Dat wordt zichtbaar op het gebied van:

- cultureel divers theater door middel van coaching, het project Leven met Verschillen, het uitwisselingsproject Prometheia en het project archivering Turks theater;
- kinder- en jongerentheater in de uitvoering van de stimuleringsregeling TOP;
- ondersteuning van theaterwerkplaatsen door verregaande spreiding over het land;
- artistieke ontwikkeling in voorbeeldprojecten op het gebied van regie;
- samenwerking tussen professionals en amateurs in projecten waarbij professionele gezelschappen en kunstvakopleidingen theater betrokken zijn;
- ontwikkeling van wijktheater en circustheater door middel van coaching, educatie en projecten;
- landelijke profilering in Theater4daagse, TheaterCircuit en projecten;
- internationalisering door uitwisseling en door ontwikkeling van een festival.

Theaterwerk NL is betrokken, bezit kennis, maakt doordacht snel keuzes, is niet bang voor risico's, maakt werk van ondersteuning, herkent de belangrijke ontwikkelingen en richt zich op resultaat. Theaterwerk NL speelt een cruciale rol in de ondersteuning en ontwikkeling van het amateurtheater binnen de theatercultuur.

Veel geprezen door werkveld, Raad voor Cultuur en ministerie van OCW is Theaterwerk NL tegelijk geconfronteerd met de boodschap dat de instelling op korte termijn zal ophouden te bestaan. En dit zonder terug te blikken op de opdracht die Theaterwerk NL 5 jaar geleden van het ministerie van OCW heeft gekregen, zonder de beleidskeuzes die Theaterwerk NL heeft gemaakt te waarderen en zonder de werkwijze van deze netwerkorganisatie te analyseren, die geleid heeft tot het succes.

De aandacht die het vereiste fusieproces vraagt, heeft in de tweede helft van het jaar een groot beslag gelegd op directie en bestuur van Theaterwerk NL. Daarnaast bestaat bij personeel en bij stakeholders in het veld bezorgdheid over de consequenties van de opgelegde fusie in het licht van de succesvolle werkwijze van Theaterwerk NL.

Theaterwerk NL heeft ingestemd met een compromis dat erop gericht is om te komen tot een lichte transparante organisatiestructuur waarin optimale samenwerking wordt gerealiseerd zonder te vervallen in verregaande institutionalisering. Theaterwerk NL is open naar disciplines maar is zich terdege bewust van het verschil in kunstvorm, proces, organisatie en dynamiek. Om die reden wil Theaterwerk NL zijn werkwijze gehandhaafd zien, waarin netwerken en uitvoering van activiteiten met partners kenmerkend zijn, naast het inspringen op ontwikkelingskansen en continuering van een lage overhead.

Activiteiten Theaterwerk NL

onderwerp	activiteit	status
Beleidsontwikkeling	Project WARG, samenwerking amateurs en professionals Dagen van de kunstvakopleidingen theater Expertise centrum t.b.v. LOT-cursus	uitgevoerd uitgevoerd uitgevoerd
Theaterwerkplaatsen	Arnhem regionalisering Friesland onderzoek Utrecht ontwikkeling Theater4daagse West-Friesland 2003 – 2005 Amsterdam Zuidoost 2003 – 2005 Limburg 2004 – 2006 Nieuwe theaterwerkplaatsen Werksessies Coachingsproject nieuwe theatermakers Nieuwsbrieven	uitgevoerd uitgevoerd uitgevoerd afgerond afgerond ¾ traject 3 steden 1 uitgevoerd 1/3 traject 2 uitgaven
Culturele diversiteit	Programmering voorstellingen Coaching Leven met verschillen eerste fase project Netwerkbouw Onderzoek archivering Turks Theater Voorbereiding platform wijktheater Nieuwsbrieven	3 uitgevoerd 9 keer uitgevoerd ¾ uitgevoerd ¼ uitgevoerd opgestart 1 uitgave
Jeugdtheater	Uitvoering stimuleringsregeling Landelijke JTS dag Landelijke docentendag Pilot circuit JTS Werkdagen voor docenten en kader Artistieke ontwikkeling Schrijfproject Nieuwsbrief JTS Jongeren theaterdagen Theater4daagse Uitgave Theater & Educatie Proeves voor Tweetakt 2006	½ traject uitgevoerd uitgevoerd opgestart 4 uitgevoerd advisering opgestart 3 uitgaven uitgevoerd uitgevoerd opgestart
Artistieke ontwikkeling	Noordoostenwind 2002 – 2005 Theater aan huis 2003 – 2005 Brochure Beeld in zicht 2002 – 2005 Kwaliteitsbeoordeling en toetsing Uitwisseling met kunstvakopleiding Dagen Kunstvakopleidingen theater Dag Middenkader Dag professioneel kader Cursus nieuw muziektheater Nieuwsbrieven	afgerond afgerond afgerond uitgevoerd uitgevoerd uitgevoerd uitgevoerd ½ traject opgestart 1 uitgave
Artistiek onderzoek	Thema locatietheater & lokaal theater Het Om Boerenerf Scholingstraject De Klucht/ Dastater Scholingstraject Huis aan de Amstel Overdrachtsdocument Het Gezelschap	2 werksessies opgestart opgestart opgestart opgestart opgestart
Profilering	Theater4daagse 2005 in Utrecht TheaterCircuit 2005 landelijk	uitgevoerd uitgevoerd
Repertoire	Repertoireadvieslijn De dag van de op maat geschreven theatertekst Internet Dionysia 2003 – 2007 Verse Bekken	590 adviezen uitgevoerd 3/5 traject ½ traject
Informatie & communicatie	de theater nv www.theaternv.nl Nieuwe website www.theaterwerk.nl Nieuwsbrieven	5 uitgaven 90% online opgestart 3 uitgaven

onderwerp	activiteit	status
Nationale & Internationale samenwerking	Platform Amateurkunst educatie Platform Amateurkunst opstart fusie Werkgroep Theater Vlaanderen Nederland masterclass Eenakter werkweekend Europese uitwisseling Deelname wereldfestival AITA/IATA CEC congres 2005 Internationale uitwisseling theatergroepen Artistiek beleid Europees festival On the border 2006 Wereldjongerentheaterfestival 2007	uitgevoerd uitgevoerd uitgevoerd uitgevoerd uitgevoerd deelname uitgevoerd 2 optredens ½ traject afgelast
Versterking structuur	Act Two Ontwikkeling Circustheater Ontwikkeling Wijktheater	afgerond 1/3 traject opgestart
Groei van het aantal activiteiten in 2005 ten opzichte van 2002		18%

Algemeen

de organisatie

Theaterwerk NL kiest voor evenwicht tussen de uitvoering van structurele activiteiten en tijdelijke projecten. Voor de uitvoering van structurele activiteiten heeft Theaterwerk NL vaste medewerkers in dienst, die beschikken over specifieke kennis en ervaring. Dankzij hun directe relatie met het werkveld zijn zij in staat ontwikkelingen te onderscheiden en te stimuleren, keuzes te maken voor overdacht van kennis en stimulering van artistiek onderzoek. Zij engageren zich met actuele veranderingen in de theatercultuur in het algemeen en het amateurtheater in het bijzonder.

Daarnaast wordt de communicatie met de overheden en de overige ondersteuningsinstellingen geactiveerd zodra zich activiteiten voordoen waarin sprake is van een direct of indirect belang tot deelname in kennis- en ervaringsuitwisseling van netwerken.

Naast de vaste medewerkers heeft Theaterwerk NL mensen in tijdelijke dienst voor de uitvoering van specifieke ondersteuning en projecten.

In 2005 heeft Theaterwerk NL zijn beleid aangescherpt. Meer dan voorheen is het team gericht op twee hoofdlijnen, namelijk:

- de versterking van de samenwerking tussen amateurs en professionals in het theater;
- de ontwikkeling van theater in de samenleving.

Deze thema's lagen min of meer besloten in de intenties van de diverse activiteiten, maar om intern en extern acties en activiteiten beter op elkaar af te stemmen is gekozen voor meer samenhang in ontwikkeling en uitvoering van beleid. Deze twee hoofdlijnen geven daarin duidelijk houvast en maken algemene communicatie herkenbaar.

de werkwijze

Theaterwerk NL is een netwerkorganisatie die activiteiten ontwikkelt en uitvoert met partners in het werkveld. Netwerken is cruciaal om mensen in het veld met elkaar te verbinden en interessante ontwikkelingen te stimuleren. Theaterwerk NL weet dat ontwikkelingen niet bedacht worden, maar zich voordoen in de praktijk. En dat ontwikkelingen altijd gebonden zijn aan mensen.

Daarom kiezen onze medewerkers voortdurend plaats in de praktijk van de theatercultuur, reageren op de praktijk en ontwikkelen in samenspraak met de praktijk de producten, activiteiten en projecten.

De onderscheiden netwerken waarmee in 2005 is samengewerkt, zijn:

- de kunstvakopleidingen theater;
- de provinciaal theaterconsulenten;
- de provinciale koepels;
- de theaterwerkplaatsen;
- de jeugdtheaterscholen;
- de landelijke ondersteuningsinstellingen;
- de Nederlandse Vereniging voor Amateurtheater;
- de ambtenaren van provincies en gemeenten;
- de fondsen;
- de kleine theaters;
- wijktheater initiatieven;
- circustheater scholen;
- circuit theatergroepen.

Deze netwerken vertegenwoordigen doelgroepen die elk een specifieke inhoudelijke benadering vereisen. Op grond van noodzaak zijn met bovengenoemde doelgroepen activiteiten georganiseerd. Op enkele gevallen na zijn alle afzonderlijke individuen en organisaties in 2005 bereikt en/of hebben deze in activi-

teiten geparticipeerd. Samenwerking staat hoog in het vaandel van Theaterwerk NL. En zonder de productieve samenwerking met de hierboven genoemde netwerken had het merendeel van de activiteiten die in dit jaarverslag zijn opgenomen niet uitgevoerd kunnen worden. Dank daarvoor is hier op zijn plaats.

De ontwikkelingen

de samenwerking tussen amateurs en professionals in het theater

Het is evident dat de samenwerking tussen amateurs en professionals ook het afgelopen jaar een sterke impuls heeft gekregen dankzij het werk en de houding van de medewerkers van Theaterwerk NL.

Dit uit zich momenteel in:

- de versterkte relatie tussen kunstvakopleidingen theater en Theaterwerk NL;
- de groeiende samenwerking tussen amateurs en professionals in theaterprojecten;
- het zoeken naar nieuwe leertrajecten waarin amateurs en professionals participeren;
- het ontstaan van nieuwe theaterinitiatieven die thema's en spelers 'halen' uit de samenleving;
- de belangstelling van studenten van kunstvakopleidingen voor dit deel van de beroepspraktijk.

De amateurs hebben de professionals nodig en omgekeerd. Dat hebben we ook het afgelopen jaar weer voor het voetlicht gebracht. Er valt nog veel werk te doen om de theatercultuur die ons zo dierbaar is in zijn grote verscheidenheid deelgenoot te maken van deze overtuiging. Maar het staat op de agenda bij velen. En dat zullen we voorlopig zo houden. De samenleving is het waard een vitale theatercultuur te bezitten.

Theaterwerk NL is van mening dat op grond van de ontwikkelingen in het kunstvakonderwijs theater deze opleidingen in de nabije toekomst de plaatsen kunnen zijn waar expertise voorhanden is om theatertraining en theateropleiding voor de amateur theatersector te ontwikkelen en uit te voeren.

de samenwerking met andere disciplines

Theater is de kunst van de samenwerking. Samenwerking van meerdere personen en samenwerking met meerdere disciplines of disciplineaspecten. Dat is karakteristiek aan de repetitieprocessen in de theatersector en steeds vaker te herkennen in de samenstelling van het artistieke kader waar meer dan eens schrijvers, componisten en musici, beeldende kunstenaars en choreografen participeren. Op de werkvloer gebeurt het, als er inhoudelijke noodzaak bestaat. In die gevallen ondersteunt Theaterwerk NL initiatieven en ontwikkelingen om de veelvormigheid van theater te versterken. Door de confrontaties tussen disciplines in het maakproces kan veel geleerd worden over de andere kunstvorm en over de eigen kunstvorm, in dit geval theater. In diverse sectoren als jongeren-theater wordt hiermee naar hartelust geëxperimenteerd.

De samenwerking met de collega ondersteuningsinstellingen, verenigd in het PAK, kan deze ontwikkeling op onderdelen versterken. De beoogde fusie waarover in het voorwoord is gesproken, moet een twee sporenbeleid realiseren waarin dit waarneembaar wordt.

Theaterwerk NL heeft anno 2005 een sterke functie in de theatercultuur.

De werkzaamheden die in 2005 zijn uitgevoerd en de daaraan verbonden resultaten worden door de diverse specialisten in afzonderlijke hoofdstukken beschreven, conform de indeling van het werkplan 2005.

Activiteiten

Beleidsontwikkeling

Samenwerking amateurs en professionals

Warg

Naar aanleiding van de motie van Mr. Drs. Van Vroonhoven-Kok over het onderwerp samenwerking tussen amateurs en professionals hebben het FAPK en Theaterwerk NL een project ontwikkeld en uitgevoerd om de kracht van de samenwerking tussen amateurs en professionals zichtbaar te maken. Tevens was het project bedoeld om de condities voor vruchtbare samenwerking voor het voetlicht te brengen naar aanleiding van een zeer geslaagd project op dit gebied genaamd Warg.

(Zie hiervoor ook het hoofdstuk artistiek onderzoek).

1. regio

Landelijk

2. partners

- FAPK
- Huis voor de Kunsten Limburg
- Toneelacademie Maastricht
- TIN

3. doel

Profilering van de ontwikkeling.

4. resultaten

Bijeenkomst met belangrijke mensen uit de theatersector over het thema samenwerking tussen professionals en amateurs. De uitgave van een boek over dit onderwerp, genaamd *Warg, over samenwerking tussen amateurs en professionals*.

Omslag van het boek Warg, over samenwerking tussen amateurs en professionals

Dagen van de kunstvakopleidingen theater

Sinds vier jaar ontwikkelt Theaterwerk NL met de kunstvakopleidingen Theater dagen waarop studenten direct in contact komen met een deel van hun beroepspraktijk, namelijk het amateurtheater.

1. regio

Landelijk

2. partners

– De kunstvakopleidingen theater afdeling theatermaker en/of theaterdocent

3. doel

Ontmoeting met de sector amateurtheater en werken aan theatermaken in het perspectief van een mogelijke beroepspraktijk in de amateurtheater sector.

4. resultaten

Twee werkdagen georganiseerd tijdens het landelijk festival de Theater4daagse in Utrecht.

LOT-cursus

Deze activiteit voert Theaterwerk NL uit in opdracht van de kunstvakopleidingen theater. Het zijn voortrajecten waardoor jongeren zich kunnen oriënteren op de kunstvakopleidingen theater en het beroep van acteur/theatermaker.

1. regio

Landelijk

2. partners

– De kunstvakopleidingen en de vooropleidingen

3. doel

Informatie verzamelen en verwerken voor jongeren die interesse hebben in een studie aan een HBO opleiding theater.

4. resultaten

Website en voorlichting.

Regionalisering

Advisering op het gebied van regionale samenwerking, gebruik makend van regionale locaties en thema's uit verleden en heden.

1. regio

Landelijk

2. partners

– Provinciale en lokale ambtenaren

3. doel

Versterking van theater in de samenleving

4. resultaten

Versterking van regionale verbanden.

Theaterwerkplaatsen

In het jaar 2005 lag voor Theaterwerk NL de aandacht bij de inhoudelijke/ artistieke ontwikkeling van de bestaande theaterwerkplaatsen. Het uitgangspunt voor ondersteuning bleef de relatie tussen professional en amateurs en tussen scholing en productie.

Theaterwerk NL ondersteunde de ontwikkeling van drie nieuwe theaterwerkplaatsinitiatieven in Groningen, Wageningen en West-Brabant.

Theaterwerk NL ontwikkelde samen met de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, faculteit Theater en de Theaterwerkplaatsen in Arnhem, Groningen en Utrecht het project coaching beginnende professionele theatermakers in het amateur theater.

Theaterwerk NL organiseerde in het kader van de collectieve aanpak samen met een aantal coördinatoren een landelijke werkdag Theaterwerkplaatsen en bracht drie nieuwsbrieven over theaterwerkplaatsen uit.

Theaterwerkplaats Utrecht

In 2005 heeft Theaterwerk NL intensief samengewerkt met de verschillende partners van Theaterwerkplaats Utrecht aan het ontwikkelen van specifieke Utrechtse theaterprojecten. Deze theaterprojecten vormden een wezenlijk onderdeel van de Theater4daagse 2005 welke plaats vond van 6 tot en met 9 oktober 2005 in Utrecht.

Daarnaast heeft Theaterwerk NL meegewerkt aan het doorontwikkelen van de jaarlijks terugkerende theateractiviteiten van de Theaterwerkplaats in Utrecht en aan het uitbreiden van het werkgebied van Utrecht Stad naar Stad en Provincie.

1. regio

Utrecht Stad en Provincie

2. partners

- Utrechts Centrum voor de Kunsten
- ZIMIHC, Huis voor Amateurkunst
- Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, faculteit theater
- Stichting Odeon, stedelijke koepel voor het amateurtheater
- Stichts Centrum voor Amateurtheater provincie Utrecht
- Stut Theater

3. doel

Doorgaan met het ontwikkelen van theateractiviteiten op basis van het al bestaande samenwerkingsverband van Theaterwerkplaats Utrecht. De specifieke kwaliteit, dynamiek en thema's van de (theater)cultuur van Utrecht Stad inzetten voor de invulling van de Theater4daagse 2005 in Utrecht: relatie professionals en amateurs, multidisciplinair en cultureel divers theater en theater over grenzen.

4. resultaten

- multidisciplinair theaterproject Wildzuur;
- programma van de Utrechtse Nachten, onderdeel Theater4daagse;
- theaterprogramma Leven met Verschillen in wijk Overvecht;
- debat 'Leven met verschillen';
- openingsspektakel met diverse Utrechtse theatermakers in het Spoorwegmuseum;
- theaterfotografie-project.

Theaterwerkplaats Frats

In 2005 heeft Theaterwerk NL een bijdrage geleverd aan een onderzoeksproject naar behoeften en mogelijkheden van samenwerking tussen amateur theatergroepen in stad en regio's en de ontwikkeling van theateractiviteiten door Theaterwerkplaats Frats die de samenwerking en de kwaliteit van het amateurtheater ondersteunen.

1. regio

Provincie Friesland

2. partners

- Theaterwerkplaats Frats, afdeling van Keunstwurk
- STAF (Stichting Amateurtoaniel Fryslân)
- Jeugdtheaterschool Friesland
- Opleiding Docent Drama, Noordelijke Hogeschool Leeuwarden
- Tryater

3. doel

- Onderzoek naar behoefte en mogelijkheden van samenwerking tussen amateurtheatergroepen in stad en regio's.
- Het ontwikkelen van theateractiviteiten die een bijdrage leveren aan de samenwerking en kwaliteit van het amateurtheater.

4. resultaten

- ontwikkeling en uitvoering van enquête onder alle theatergroepen;
- regionale bijeenkomsten over uitkomsten en vervolgstappen;
- eerste Amateurtheater Festival Friesland;
- ontwikkeling Jongeren Regie Theaterschool i.s.m. Jeugdtheaterschool Friesland.

Theaterwerkplaats Het Huis van Puck

Theaterwerk NL heeft Het Huis van Puck inhoudelijk ondersteund bij de verdere ontwikkeling van diverse theateractiviteiten, zoals het Stagefestival en coachingstrajecten voor beginnende makers. Ook heeft Theaterwerk NL een adviserende rol gespeeld bij het fusieproces tussen Het Parktheater, De Cultuurkapel en Het Huis van Puck.

1. regio

Arnhem e.o.

2. partners

- Het Huis van Puck
- Parktheater
- De Cultuurkapel
- Centrum voor de Kunsten Het Domein
- Stichting voor Kunst & Cultuur Gelderland
- ArtEZ, Hogeschool voor de Kunsten Arnhem, afdeling Theater

3. doel

Versterking samenwerking tussen professionals en amateurs.

4. resultaten

- Stagefestival II;
- Ondersteuning De Zaal, werkplaats voor professionele theatermakers die theater maken met amateurspelers;
- Begeleiding coachingstraject beginnende professionele theatermaker Peter Löhr;
- Presentatie coachingstraject Peter Löhr, Bert Geurkink en Wasserspiel.

Theaterwerkplaats Zuidoost

2005 was het eerste jaar voor Theaterwerkplaats Zuidoost met een vierjarige subsidie van de gemeente Amsterdam en een jaar subsidie van het stadsdeel. Theaterwerk NL gaf inhoudelijke ondersteuning bij de ontwikkeling van theateractiviteiten als In the Picture, coaching van theatergroepen en participatie in het toekomstige cultuurgebouw Anton de Kom in Zuidoost.

1. regio

Amsterdam Zuidoost

2. partners

- Theaterwerkplaats Zuidoost
- Theater Krater
- Jeugdtheaterschool Zuidoost
- Circus Elleboog Zuidoost
- Theater De Engelenbak
- Amsterdams Centrum voor Amateurtoneel
- Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, Theaterschool, Opleiding Theaterdocent
- Theatergezelschap Made in da Shade

3. doel

Ondersteuning van coördinator bij ontwikkeling theateractiviteiten en coachingstrajecten voor theatergroepen en makers in een cultureel diverse omgeving.

4. resultaat

- theaterweekend In the Picture III;
- 4 coachingstrajecten;
- landelijke bekendheid theatergroep Untold;
- ontwikkeling van co-productie;
- participatie beheersstichting Cultuurgebouw.

Theaterplatform West-Friesland

Theaterwerk NL heeft het jaar 2005 financiële en inhoudelijke bijdrage geleverd aan de coördinatie en ontwikkeling van theateractiviteiten voor kinderen, jongeren en volwassenen door partners van het theaterplatform West-Friesland.

1. regio

West-Friesland

2. partners

- Centrum voor de Kunsten, De Blauwe Schuit;
- Productiehuis Het Gezelschap;
- Theater Het Pakhuis;
- De Kunst, Centrum voor Amateurkunst in Noord-Holland;
- NHCA, Noord-Hollands Centrum voor Amateurtheater.

3. doel

Verdere ontwikkeling van de theaterwerkplaats in West-Friesland.

4. resultaten

- coördinatie van platform door De Kunst;
- ondersteuning jeugdtheaterinitiatieven in West-Friesland;
- projectplan Jeugdtheaterschool West-Friesland;
- ontwikkeling projectgroep Jongerentheater Hoorn;
- projectplan Jongerentheater Hoorn;
- projectplan dienstverlening volwassen theatergroepen.

Het nieuwe theater

In Zuid-Limburg ontwikkelt zich het samenwerkingsverband waarin het Huis voor de Kunsten Limburg en de Toneelacademie Maastricht de voortrekkers zijn. Centraal staan momenteel artistieke ontwikkelingen betreffende opleiding van theatermakers in het veld dat de naam draagt *'t Om* en een project dat als titel draagt *'Boeren-Erf'*. (Zie hiervoor ook het hoofdstuk artistiek onderzoek).

Ontwikkeling nieuwe theaterwerkplaatsen

Theaterwerkplaats De Prins van Groningen

Theaterwerk NL ondersteunt vanaf 2005 Theaterwerkplaats De Prins van Groningen financieel en inhoudelijk bij de ontwikkeling van het project 'naar een eigenzinnig theater in Groningen'. Een ontwikkelingsproject dat diverse initiatieven op het gebied van theater met elkaar verbindt. De verbinding resulteert in een theaterwerkplaats naar Gronings model, waarin het Kunstencentrum Groningen, afdeling theater, een centrale rol vervult.

1. regio

Stad en Provincie Groningen

2. partners

De theaterafdelingen van het Kunstencentrum:

- Amateurtheaterschool Groningen
- Jeugdtheaterschool Groningen
- Prinsentheater
- Gronings Centrum voor Amateurtheater
- Professionele theaters en theatergezelschappen uit Groningen

3. doel

Het project heeft tot doel in drie jaar tijd binnen de discipline theater productie en structurele samenwerking tot stand te brengen waardoor optimale uitvoering plaats vindt ten behoeve van ondersteuning van amateurtheatergroepen, ontwikkeling van jeugdtheaterscholen; uitvoering van bijzondere projec-

ten; opleiding en scholing van theatermakers; uitvoering van theaterprojecten met het regulier onderwijs.

4. resultaten

- inventarisatie potentiële partners;
- klankbordgroep met gemeente en provincie Groningen;
- driejarig projectplan *Naar een eigenzinnig theater in Groningen*;
- theaterpartners Kunstencentrum in een theatergebouw;
- renovatie theatergebouw;
- opening Theaterwerkplaats De Prins van Groningen;
- activiteitenplan 2006 – 2008;
- begeleiding coachingsproject beginnende theatermaker;
- werkgroep informatievoorziening.

Theaterwerkplaats Wageningen

Op initiatief van Theaterzaal De Wilde Wereld, Stichting Lens en 't Hemeltje, drie theaterorganisaties in Wageningen is, met ondersteuning van Stichting Kunst en Cultuur Gelderland en Theaterwerk NL, een start gemaakt met de ontwikkeling van de Theaterwerkplaats De Woeste Vallei in Wageningen.

1. regio

Wageningen en omstreken

2. partners

- Theaterzaal De wilde Wereld
- Theater 't Hemeltje
- Stichting Lens
- 't Venster, Centrum voor de Kunsten Wageningen
- Gelders Centrum voor het Amateurtheater
- Stichting Kunst en Cultuur Gelderland

3. doel

Theaterwerkplaats De Woeste Vallei heeft als doel zowel een virtuele als fysieke ontmoetingsplek te worden voor amateur-theaterliefhebbers uit de regio Wageningen. Het wordt dé plek waar spelers, groepen, makers én theaterpubliek terecht kunnen voor advies, scholing, uitwisseling, presentatie en inspiratie op het gebied van theater.

4. resultaten

- projectgroep samengesteld;
- coördinatie aangesteld;
- projectmatige partners geïnventariseerd;
- projectplan 2006-2008 geformuleerd;
- gesprekken Gemeente Wageningen gevoerd.

Theaterplatform West-Brabant

Op initiatief van H19, Centrum voor de Kunsten in Oosterhout is het Theaterplatform West-Brabant opgezet. De partners bestaan uit hoofden Theater van Centra voor de Kunsten in West-Brabant, vertegenwoordigers uit het amateurtheater en een facilitair bedrijf. Het Centrum voor Amateurkunst en Theaterwerk NL ondersteunen het initiatief.

1. regio

West-Brabant

2. partners

- H19, Centrum voor de Kunsten Oosterhout
- De Nieuwe Veste, Centrum voor de Kunsten Breda
- Centrum voor de Kunsten Bergen op Zoom
- Centrum voor de Kunsten Roosendaal

- Facilitair bedrijf Bergen op Zoom
- Amateur Theater Overleg Breda
- TG Reflex Roosendaal
- Brabants Centrum voor Amateurtheater
- Centrum voor Amateurkunst Noord-Brabant

3. doel

Een productief samenwerkingsverband dat werkt voor de ondersteuning en ontwikkeling van het amateurtheater in West-Brabant. Het ontwikkelen van theateractiviteiten die verbinding leggen tussen vraag en aanbod, amateurs en professionals, scholing en productie.

4. resultaten

- projectteam met theatervertegenwoordigers uit centra voor de kunsten en het amateur theaterveld uit vier gemeenten;
- vier regiobijeenkomsten en werkbezoeken aan de verschillende theatervoorzieningen;
- projectplannen voor theaterwerkplaatsactiviteiten in de gemeenten Bergen op Zoom, Oosterhout en Breda;
- een gemeenschappelijke informatiefolder.

Coachingsproject beginnende professionele theatermakers in het amateurtheater

De Theaterwerkplaatsen Het Huis van Puck, Arnhem, De Prins van Groningen en de Theaterwerkplaats Utrecht organiseren in het seizoen 2005/ 2006 samen met de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, faculteit theater en Theaterwerk NL het coachingsproject beginnende professionele theatermakers in het amateurtheater.

1. regio

Arnhem, Groningen en Utrecht

2. partners

- Theaterwerkplaats Het Huis van Puck
- Theatergroep De Geheime Goudvis
- Theaterwerkplaats De Prins van Groningen
- Theatergroep Atlanta
- Theaterwerkplaats Utrecht
- Theatergroep De Furie
- Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, faculteit Theater

3. doel

Doel van het project 'coaching beginnende theatermakers' is het verbeteren van de artistieke kwaliteit van het amateurtheater door beginnende professionele theatermakers die in het amateurtheater werkzaam zijn door middel van coaching in de praktijk te ondersteunen in hun artistieke ontwikkeling.

Dit project dient als pilot voor toekomstige coaching van beginnende theatermakers in de amateurtheaterpraktijk, en geeft een eerste inzicht in de waarde van coaching voor:

- de ontwikkeling van de artistieke kwaliteit van beginnende professionele theatermakers in het amateurtheater;
- de versterking van de samenwerking tussen theatermakers uit het professionele en amateur theater.

4. resultaten

- selectie van drie beginnende theatermakers
- gezamenlijk projectplan
- matches van beginnende makers en coaches
- inhoudelijke en procesbegeleiding coachingstraject 1
- presentatie coachingsproject I: Peter Löhr, Bert Geurkink en Wasserspiel

Werkdag Theaterwerkplaatsen 2005

Theaterwerk NL organiseerde op 21 juni 2005 de landelijke werkdag Theaterwerkplaatsen. Deze dag stond in het teken van het organiseren en ondernemen vanuit netwerken.

1. regio

Landelijk

2. partners

- Theaterwerkplaats Frats en Theaterwerkplaats Zuidoost

3. doel

Uitwisseling van ervaringen en werkwijzen. Inzicht in het organiseren vanuit netwerken en inspiratie opdoen van verschillende praktijkvoorbeelden van netwerkorganisaties.

4. resultaten

- 25 deelnemers, bestaande uit coördinatoren en theateradviseurs van Theaterwerkplaatsen;
- inleidingen en workshops door netwerkdeskundigen Conny van der Bijl, Ingeborg Wegter en Farin Randjan;
- netwerkanalyse van eigen theaterwerkplaatsinitiatieven;
- benoemen van gemeenschappelijke thema's.

Theater en culturele diversiteit

Theaterwerk NL hanteert voor de versterking van deze sector drie werkwijzen namelijk:

Coaching, profilering en programmering.

In dat kader zijn de volgende activiteiten uitgevoerd .

Op het gebied van coaching

1. regio

Eindhoven

2. partners

- Een groep Marokkaanse vrouwelijke vrijwilligers
- Stichting Kosmose
- Hein Ceelen, provinciaal theaterconsulent

3. doel

Door het bieden van ondersteuning de groep begeleiden en informeren over artistieke, organisatorische en zakelijke aspecten van het maken van een theater productie.

4. resultaat

- initiatiefnemers werden begeleid door een professionele theatermaker;
- voor de groep was het maken van een theaterproductie te veel werk en in plaats van een voorstelling werd een presentatie gegeven aan de ouders en de kennissen van de spelers.

1. regio

Amsterdam

2. partners

- De groep: Untold – Surinaamse en Antilliaanse jongerengroep
- Theaterwerkplaats Amsterdam Zuidoost
- Theater De Engelenbak

3. doel

Door artistieke coaching, de groep ondersteunen in zijn ontwikkeling.

4. resultaat

- De groep werd door professionele begeleiders begeleid op verbetering van spel, dans, choreografie, muzikaliteit;
- succesvolle herpremière in maart 2005;
- landelijke doorbraak, tournee.

Uit de voorstelling van Untold

1. regio

Amsterdam

2. partners

- Het Tuinstad (wijk)theater
- Stut Theater uit Utrecht

3. doel

Door het bieden van organisatorische en zakelijke ondersteuning de initiatiefnemers begeleiden in financiële mogelijkheden voor het maken van wijktheater. Ontmoeting en uitwisseling bevorderen met de andere wijktheatermakers.

4. resultaat

- organisatorische begeleiding door Theaterwerk NL
- zakelijke begeleiding door Stut Theater
- ontmoeting en uitwisseling met Wijktheater uit Dordrecht
- programmering van de voorstelling '*Oorlog in mijn hoofd*' en debat na afloop met de makers

1. regio

Den Haag

2. partners

- Theatermaker Amar El-Ajuri
- Zcala Theater

3. doel

specifieke artistieke coaching voor zijn solo voorstelling Amar speelt Ali.

4. resultaat

- voorstelling jongerenproductie *Vreemd*
- landelijke tournee

1. regio

Rotterdam

2. partners

- Theatermaker, Asli Onus
- Stichting Sahne

3. doel

Door middel van organisatorische en zakelijke coaching, mogelijkheden creëren voor het maken en schrijven van theatervoorstelling *Eten*.

4. resultaat

- subsidie en sponsoring aanvragen;
- netwerken;
- samenwerking met Stichting Sahne;
- voorstelling '*Eten*'.

1. regio

Zaandam

2. partners

- Theatergroep Dobra
- theatermaker Ergun Simsek
- Turkse vrouwenvereniging

3. doel

Door middel van dramaturgische coaching, de theatermaker Ergun Simsek ondersteunen bij de bewerking van een theatertekst en ondersteuning bij het ontwikkelen van de encenering. Daarnaast door het bieden van organisatorische begeleiding speelplekken creëren.

4. resultaat

- voorstelling '*BloedBruiloft*';
- voorstellingen in Zaandam, Amsterdam, Utrecht.

1. regio

Arnhem

2. partners

- Persona non Grata
- Theaterwerkplaats het Huis van Puck

3. doel

Het bieden van organisatorische begeleiding om speelplekken creëren.

4. resultaat

- Programmering voorstelling 'Verd-wald'
- regionale tournee in Arnhem, Nijmegen en Ede-Wageningen

1. regio

Breda

2. partners

- Theatergroep Zwart Licht

3. doel

Door het bieden van organisatorische begeleiding speelplekken creëren.

4. resultaat

- speelplekken in Breda, Helmond, en Eindhoven.

1. regio

Breda

2. partners

- buitenlands vrouwencentrum
- in theater geïnteresseerde Turkse en Irakese vrouwen

3. doel

De geïnteresseerden informeren over het ontwikkelen en realiseren van een theaterproject.

4. resultaat

- drie voorlichtingsbijeenkomsten

profilering**vervolgproject Leven met verschillen****1. regio**

Utrecht, project Leven met verschillen

2. partners

- ZIMIHC
- Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, faculteit Theater
- Stut Theater

3. doel

Het ontwikkelen van een artistiek idioom op het gebied van theatermaken in de samenleving. Welke vaardigheden dienen de makers in kwestie te bezitten willen zij aan kunnen sturen op het ontwikkelen en uitvoeren van theatrale gebeurtenissen in de lokale samenleving.

4. resultaat

- project beschrijving;
- vormen van een project groep;
- selectie van makers;
- gebaseerd op de vraag van de makers coaching op maat ontwikkelen;
- subsidieaanvraag;
- realisatie van project en publicatie.

Wijktheater

1. regio

landelijk

2. partners

– Stut Theater

3. doel

Vanwege een toenemende belangstelling voor het wijktheater in Nederland, het ontstaan van verschillende initiatieven en een toenemende vraag om advies en expertiseoverdracht, wordt geprobeerd met Stut Theater op landelijk niveau het WijktheaterPlatformNL te ontwikkelen.

Door middel van WijktheaterPlatformNL willen we een ontmoetingsmogelijkheid organiseren voor theatermakers, regisseurs, schrijvers, acquireurs, publiekswervers en zakelijk leiders om ervaringen uit te wisselen en van elkaars ervaringen te leren.

4. resultaat

- diverse overleggen
- het organiseren van een landelijke bijeenkomst met de diverse wijktheater makers en initiatief nemers.

Programmering

1. regio

Hoorn

2. partners

- groep cultureel diverse vrouwen
- Theater Het Pakhuis
- BAF-Bureau d'arts sans Frontieres uit Dordrecht

3. doel

uitwisseling van ervaringen tussen diverse theatergroepen

4. resultaat

- 29 januari 2005 programmering van de voorstelling Trekvogels uit Hoorn en Scherven uit Dordrecht;
- klein debat over het maken van wijktheater en info uitwisseling over de ervaringen van de makers.

1. regio

Amsterdam

2. partners

- Het Tuinstad theater
- Werkgroep kunst en cultuur van Eigenwijks
- BAF-Bureau d'arts sans Frontieres uit Dordrecht

3. doel

uitwisseling van ervaringen tussen diverse theatergroepen

4. resultaat

- 19 maart 2005 programmering van de voorstelling Reünie uit Rotterdam en Scherven uit Dordrecht;
- klein debat over het maken van wijktheater en info/kennis uitwisseling over de ervaringen van de makers.

1. regio

Alkmaar

2. Partners

- Stichting Intercultureel Podium Alkmaar
- Theater Provadja

3. doel

uitwisseling van ervaringen tussen diverse theatergroepen

4. resultaat

- Cultureel diverse programmering op 23 en 24 december 2005

Onderzoek**1. regio**

Amsterdam

2. partners

- Onderzoekster, Olet Meurs student van Hogeschool van Amsterdam
- Theater De Engelenbak

3. doel

Door middel van een onderzoek in kaart brengen wat de behoeftes zijn van de cultureel diverse theatermakers en theatergroepen binnen de stad Amsterdam. Vervolgens voor het bespreken van de uitkomsten van het onderzoek een bijeenkomst organiseren en daarbij naast de makers uit Amsterdam, de makers uit Den Haag, Rotterdam en Utrecht uitnodigen.

4. resultaat

- onderzoeksresultaten zijn gebundeld in een rapport;
- voor het bespreken van de uitkomsten van het onderzoek is op 7 september in samenwerking met Theater De Engelenbak een bijeenkomst georganiseerd;
- op de dag waren ongeveer 94 makers, ondersteunende organisaties, groepen en geïnteresseerden in cultureel divers theater aanwezig.

Kinder- en jongerentheater

In 2005 heeft de ontwikkeling van het kinder- en jongerentheater een duidelijke impuls gekregen door de stimuleringsregeling 'Toekomst op de planken'. Dankzij samenwerking met het ministerie van OCW, FAPK en het VSBfonds bestaat een regeling waaruit de jeugdtheaterscholen geld kunnen aanvragen voor ontwikkeling en professionalisering. Deze regeling is begin 2004 van start gegaan. Eind 2005 is besloten deze regeling met een half jaar te verlengen tot juni 2007. De uitvoering van de projecten moet dan in juni 2008 afgerond zijn. In 2005 zijn veertien aanvragen ingediend door individuele jeugdtheaterscholen voor organisatorische en inhoudelijke ondersteuning. Daarnaast is onder de noemer collectieve aanpak van de sector JTS een aantal activiteiten georganiseerd en opgestart.

Om de artistieke ontwikkeling van de JTS te bevorderen is het afgelopen jaar meer contact gezocht met zowel het professionele jeugdtheater als met de hogescholen voor de kunsten. Dit heeft geresulteerd in de tweede geslaagde docentendag met workshops, enkele werkdagen en succesvolle jongeren theaterdagen tijdens de Theater4daagse 2005 in Utrecht.

uitvoering stimuleringsregeling – Overzicht Collectieve aanpak 2005

Nieuwsbrief JTS

1. regio

landelijk

2. partners

– de jeugdtheaterscholen

3. doel

- uitwisseling van interessante projecten
- informatie over de stimuleringsregeling
- internationale informatie
- feitelijke informatie

4. resultaat

- nieuwsbrief februari 2005
- nieuwsbrief mei 2005
- nieuwsbrief november 2005
- verzonden naar 50 jeugdtheaterscholen en ruim 400 docenten

Landelijke JTS dag 10 juni

1. regio

landelijk

2. partners

- De Amersfoortse Theaterschool, onderdeel van Scholen in de Kunst
- Theo Ham, directeur Jeugdtheaterhuis Zuid-Holland

3. doel

- debat over de betekenis van jeugdtheaterscholen voor het theaterveld met Ap de Vries (Kunstconnectie), Leo Swinkels (Toneelacademie Maastricht) en Ben Hurkmans (FAPK); informatie-uitwisseling over de De Amersfoortse Theaterschool;
- bijscholing voor kader.

4. resultaten

- aanwezig 70 deelnemers;
- workshops gegeven door Michiel de Graef en Robin Zijlstra 'hoe maak je een goede aanvraag';
- workshops gegeven door Joost Kuggeleijn (Ministerie van OCW) en Alwin Schortinghuizen (Gemeente Gouda) 'omgaan met de overheid';
- workshops gegeven door Sabine Oprins en Remko Weijer: 'repertoire kiezen voor jongeren';
- workshops gegeven door Gudrun Beckmann 'zin en onzin van leerplannen';
- workshops gegeven door Jeroen Kummer en Arthur Herrman 'hoe presenter ik mijn visie'.

Docentendag 17 november

1. regio

landelijk

2. partners

- Wendelien Wouters, GRID Doetinchem
- John Heijligers, CKE Eindhoven
- JTS Zuidoost

3. doel

Ontmoeting van docenten met andere specifieke JTS, ontmoeting van docenten onderling en inspiratie opdoen voor lessen.

4. resultaat

- aanwezig 70 docenten;
- workshop gegeven door Jan van Opstal 'view point methode';
- workshop gegeven door Hans Lemmerman 'werken vanuit een open dramaturgie';
- workshop gegeven door Hubert Roza 'schrijven op de vloer';
- workshop gegeven door Sassan Saghar Yaghmai 'dans/choreografie met jongeren';
- workshop gegeven door Willem Jan Mulder 'theaterscènes maken waarin persoonlijke ervaringen centraal staan';
- presentatie van 'scènes van JTS Zuidoost';
- theaterschoollezing door Kirsten de Graaff en Syglien Roosveld.

Opstart pilot circuit JTS

1. regio

Landelijk

2. partners

- Hilde Mulder van JTS Friesland/'n meeuw

3. doel

Uitwisseling tussen JTS bevorderen en daarmee een impuls geven aan de artistieke ontwikkeling. Door elkaars school en elkaars werk (voorstellingen en workshops) te zien zie je ook in de spiegel naar je eigen werk.

4. resultaat

- Format geschreven voor uitwisselingen en dit gecommuniceerd met de JTS
- voor de eerste helft van 2006 10 uitwisselingen over en weer gepland tussen:
Jeugdtheaterschool Partout uit Maastricht en jeugdtheaterhuis Goes
JTS Zwolle en CK Eindhoven
Amsterdamse Jeugdtheaterschool en JTS CQ uit Emmen
SKVR Rotterdam en Jongeren Theater Alkmaar

Werkdagen voor docenten

1. regio

Landelijk

2. partners

- Kiek Wishaupt en Jeroen Kriek

3. doel

Verdieping van workshops van de docentendagen

4. resultaat

- een werkdag met 12 deelnemers met Kiek Wishaupt over het maken van performances met eigen materiaal;
- een werkdag met 12 deelnemers met Jeroen Kriek over confrontatietechnieken.

Werkdagen voor kader

1. regio

Landelijk

2. partners

- Vivian Lampe (Amsterdamse JeugdteJAterschool)
- Els Hoonhout (JTS Koperen Kees uit Poeldijk)
- Hanneke Vries (Artiance Alkmaar)

3. doel

Drempel verlagen voor het kader van JTS bij het ontwikkelen van visie en missie en leerplan.

4. resultaten

- Twee werkdagen
- Visie en missieontwikkeling met 10 deelnemers
- Leerplanontwikkeling met 12 deelnemers

Jongeren theaterdagen tijdens Theater4daagse

1. regio

landelijk

2. partners

- JTS Koperen Kees uit Poeldijk
- Amsterdamse JeugdteJAterschool
- JTS Utrecht
- JTS Zuidoost uit Amsterdam Zuidoost (deelnemers workshops en voorstelling)
- Jongeren Theater Alkmaar (voorstelling)
- DAT (voorstelling)
- DOX
- 020
- Rotterdams Lef
- Growing up in public
- 4 Utrechtse scholen voor voortgezet onderwijs

3. doel

Dwarsverbanden leggen tussen jeugdtheaterscholen, scholen voor voortgezet onderwijs en professionele jongeren theatergroepen. Door kruisbestuivingen artistieke kwaliteit een impuls geven.

Presentatie van de jongerentheaterdagen tijdens de Theater4daagse

4. resultaat

- 4 JTS voorstellingen voor leerlingen op Utrechtse scholen;
- 4 workshops van twee dagen voor leerlingen Utrechtse scholen en leerlingen JTS;
- voorstelling van Growing up in public gemaakt voor festival Explosiv in Bremen met Duitse en Nederlandse jongeren.

Kaderdag over de regeling Toekomst op de Planken

1. regio

Landelijk

2. partners

- Alle JTS
- FAPK
- VSBfonds

3. doel

JTS op de hoogte brengen van de ontwikkelingen t.a.v. de regeling en de eerste resultaten. JTS uitdagen om met spannender aanvragen te komen.

4. resultaat

- 35 deelnemers
- goede onderlinge verhoudingen, veel gesprekken, plannen zowel individueel als gezamenlijk
- begin 2006 een duidelijke toename aan grotere en spannender aanvragen

Individuele aanvragen in het kader van de stimuleringsregeling

In 2005 hebben 14 JTS een aanvraag ingediend. Een aanvraag daarvan is afgewezen. De andere 13 aanvragen zijn geheel of gedeeltelijk toegewezen. (Voor nadere informatie hierover verwijzen we naar de bijlage die onderdeel uitmaakt van dit jaarverslag).

Samenvatting van evaluatie van de regeling na 2 jaar:

- aanvragen zijn vooral gericht op leerplannen;
- aanvragen richten zich vooralsnog minder op organisatorische inbedding;
- aanvragen zijn vaak klein; en er wordt weinig samengewerkt;
- aanvragen komen uit de aanbodkant; te weinig uit de vraagkant;
- als er gebruik gemaakt wordt van externe deskundigen; dan is van belang dat ze echt extern zijn; zodra ze betrokken worden uit een interne kring van medewerkers dan zijn de resultaten van hun werk vaak vaag;
- de eerste resultaten in de vorm van gemaakte leerplannen en betere verankering in de plaats zijn hoopgevend;
- aanvragen mogen brutaler worden;
- aantal aanvragen in 2005 nog onder de verwachting.

Artistieke ontwikkeling

kindertheater

1. regio

Landelijk

2. partners

- Opleiding Docent Drama, Noordelijke Hogeschool Leeuwarden
- JTS Friesland
- JTS Zuid-Holland

3. doel

Aandacht vragen voor de artistieke ontwikkeling van kindertheater bij studenten en docenten kunstvakonderwijs.

4. resultaat

Studiedag op 14 april in Leeuwarden over theatermaken met kinderen.

- Inleiding over bevindingen n.a.v. het boek *'Derde bloem van links'* door Gerja Meima;
- workshop gegeven door Claudia Tellegen (documentairemaakster) 'kinderen interviewen';
- workshop gegeven door Thekla Rondhuis (Amsterdamse JeugdeJAterschool) over 'filosoferen met kinderen';
- workshop gegeven door Kirsten de Graaff (JTS Zuidoost) 'werken met allochtone kinderen';
- workshop gegeven door Eva Bal (Kopergietery Gent) 'voorstellingen maken met kinderen';
- workshop gegeven door Marieke Stijn (Villa Zebra) 'kunst maken met kinderen'.

uitgave Theater en educatie over kindertheater

1. regio

Landelijk

2. partners

- redactie Theater en Educatie
- 4 drama docenten: Wendelien Wouters, Simone van den Berg, Natasja Hollander, Tjitske Bergsma

3. doel

Aandacht vragen voor maken van theater met kinderen in Nederland.

4. resultaat

Speciale uitgave november 2005 van Theater en Educatie over het maken van theater met kinderen in België en Nederland, oplage 750.

Proeves voor Tweetakt

1. regio

Landelijk

2. partners

- Wendelien Wouters (muziektheaterschool GRID)
- Ine te Rietstap en Petra Blok (Tweetakt)
- Erik Jan Post (Theaterschip Deventer) en Simon van de Geest (student schrijf opleiding)
- Sharon Varekamp (theatermaakster) en Katharina Conradi (choreografe)
- JTS Friesland en Tjitske Bergsma

3. doel

Kindertheater maken met als doel een artistiek product neerzetten.

4. resultaat

3 proeves in de maak en een vierde geprogrammeerd binnen het Tweetakt programma Kort en klein.

Schrijfproject met Gijsje Kooter

1. regio

Landelijk

2. partners

- Gijsje Kooter toneelschrijfster
- Wendelien Wouters (muziektheaterschool GRID)
- Karin van Dijk (CK Eindhoven)
- Imre van der Meulen (De Muze Tilburg)
- Roos-marie Bedaux (JTS Picos)

3. doel

Docenten ondersteunen in het schrijven van een theatertekst voor kinderen/jongeren welke op de vloer ontwikkeld wordt en door de docent/schrijver zelf geregisseerd.

4. resultaat

Er wordt gewerkt aan 4 theaterteksten en de opvoering daarvan. Verwacht in voorjaar 2006 klaar. Presentaties hiervan op landelijke JTS Kaderdag juni 2006.

Artistieke ontwikkeling

Theaterwerk NL heeft zich in 2005 gericht op:

- de ontwikkeling van nieuwe regie en nieuwe enscenering;
- de ontwikkeling en actualisering van kaderopleidingen;
- de uitvoering van kwaliteitszorg voor kaderopleidingen;
- de ontwikkeling en uitvoering van samenwerkingsprojecten.

de ontwikkeling van nieuwe regie en nieuwe enscenering

Amateurtheatergroepen worden in de gelegenheid gesteld in samenwerking met professionele regisseurs, vormgevers en/of theaterdocenten kennis te maken met nieuwe benaderingen op het gebied van regie en ensceneringen die de beleving van de speler centraal stellen.

Noordoostenwind

Het project Noordoostenwind dat in 2002 in de vier noordelijke provincies van start is gegaan, is in 2004 haar derde en laatste seizoen ingegaan. Drie verenigingen hebben hun derde productie in 2005 uitgevoerd. Eén vereniging heeft de laatste voorstelling doorgeschoven naar 2006. Alle verenigingen hebben voor de komende jaren een artistiek plan ontwikkeld waarin aangeven wordt welke inhoudelijke en organisatorische plannen zij voor de toekomst willen verwezenlijken. Alle verenigingen gaan op eigen kracht verder op de ingeslagen weg.

1. regio

Friesland, Groningen, Overijssel en Drenthe

2. partners

- de provinciale ondersteuningsinstellingen
 - Keunstwurk in Friesland
 - Kunstencentrum Groningen
 - Kunst en Cultuur Overijssel
 - Kunst & Cultuur Instituut Drenthe
- de toneelverenigingen
 - Toneelvereniging Nij Libben uit Jellum/Bears in Friesland
 - Rederijkerskamer Langewold uit Niekerk in Groningen
 - Rederijkerskamer Ons Genoegen uit Blokzijl in Overijssel
 - Toneelgroep E Poi uit Taarlo in Drenthe
- de regisseurs
 - Marius del Grosso, Friesland
 - Fenna Besijn, Groningen
 - Sabrina de Vink, Overijssel
 - Jos Spijkers, Drenthe
- de provinciale koepelorganisaties

3. doel

Het ontwikkelen van nieuwe regie- en ensceneringmethoden die de beleving van de speler in het reguliere amateurtheater centraal stellen en zullen leiden tot vernieuwende theaterproducties.

4. resultaat

- Toneelgroep Nij Libben uit Jellum/Bears speelde familievoorstelling Suske, do bist myn suske. Het stuk werd speciaal voor de groep geschreven door Hans Brans, die o.a. als dramaturg werkzaam is bij FRATS. De voorstelling werd gespeeld in een oude zuivelfabriek in Weidum en vijf keer voor een volle zaal gespeeld. Na Froukje van Houten en Pieter Stellingwerf nam Marius del Grosso deze keer de regie op zich.

- Rederijkerskamer Langewold speelde zowel Familie van Maria Goos als De meiden van Genet.
Beide stukken werden geregisseerd door Fenna Besijn, die ook de voorstellingen in 2003 en 2004 regisseerde.
- Rederijkerskamer Ons Genoegen uit Blokzijl speelde Een kleine Romeo en Julia, een bewerking van Romeo en Julia van Shakespeare door Liesbeth Colthof van theatergroep Huis aan de Amstel. De voorstelling werd door de provincie Overijssel geselecteerd voor de Theater4daagse 2005. De voorstelling werd geregisseerd door Sabrina de Vink, als afstudeerproject van ArtEZ, School voor Docent Drama Zwolle. Sabrina de Vink was in 2004 regie-assistent bij Yvon Haan.
- In het seizoen 2006-2007 zal er een publicatie uitkomen over het proces van het hele project NoordoostenWind.

TheaterAanbod

In navolging van het succesvolle project Theater aan Huis dat in 2004 in Noord-Holland plaatsvond werd in de provincie Gelderland het project TheaterAanbod uitgevoerd. Naar aanleiding van de voorstelling ETEN van Marin van Veldhuizen door het theaterproject 18 Karaats werd de voorstelling met een workshop en/of nabespreking gespeeld voor verenigingen in de West-Betuwe en voor (aankomende) kaderregisseurs in het Parktheater in Arnhem. De voorstelling werd bovendien geselecteerd voor het TheaterCircuit.

1. regio

Gelderland

2. partners

- de provinciale ondersteuningsinstelling Stichting voor Kunst en Cultuur Gelderland in Arnhem
- de provinciale koepelorganisatie het Gelders Centrum voor Amateurtheater
- het Parktheater Arnhem
- begeleiders
- regisseur Robbert Baars
- speldocent Heleen Hennink
- projectleider Mark van Dooren

3. doel

Het ontwikkelen van nieuwe regie- en enceneringmethoden die de beleving van de speler in het reguliere amateurtheater centraal stellen en zullen leiden tot vernieuwende theaterproducties.

4. resultaat

- drie projecten, waarbij leden van zes verenigingen deelnemen.
- zes voorstellingen

de ontwikkeling en actualisering van kaderopleidingen

kaderopleiding Theaterregisseur voor de Amateurkunst

Vanaf 1 september 2004 worden de organisatorische en beleidsmatige uitgangspunten van het nieuwe raamleerplan Theaterregisseur voor de Amateurkunst door de kaderopleidingen gevolgd.

De provincies Friesland, Gelderland en Noord-Holland zijn bovendien gestart het nieuwe raamleerplan inhoudelijk in te vullen.

1. regio

geheel Nederland

2. partners

- de NVA en haar koepels
- de provinciale instellingen voor ondersteuning van het amateurtheater
- het Rotterdams Centrum voor Theater

3. doel

Het scheppen van condities voor kwalitatieve uitvoering van de opleiding van regisseur voor het amateurtheater aansluitend bij de nieuwe ontwikkelingen in het werkveld.

4. resultaat

- tussentijdse evaluatie van het nieuwe raamleerplan door de coördinatoren van de kaderopleidingen;
- tussentijdse evaluatie van het nieuwe raamleerplan door de gecommitteerden van de kaderopleidingen;
- overleg tussen de diverse kaderopleidingen en Theaterwerk NL over het opgestelde werkplan van de betreffende kaderopleiding naar aanleiding van het nieuwe raamleerplan;
- regiobijeenkomsten met de gezamenlijke coördinatoren van de kaderopleidingen in Noord en Zuidoost Nederland over het verloop van de kaderopleidingen.

kaderopleiding Theatervormgever voor de Amateurkunst

Het nieuwe raamleerplan Theatervormgever voor de Amateurkunst is onder de aandacht gebracht van alle kaderopleidingen Theaterregisseur.

- Bij de Kunst in Noord-Holland vindt sinds 2004 de kaderopleiding Theatervormgeving plaats samen met de kaderopleiding Theaterregisseur
- In de provincie Groningen wordt door de consulent amateurtheater van de Theaterwerkplaats Groningen onderzocht of er een aanzet kan worden gemaakt voor een scholing van met name beeldende kunstenaars.
- In de provincie Zuid-Holland wordt onderzocht of er bij het Rotterdams Centrum voor Theater een kaderopleiding Theatervormgeving ontwikkeld kan worden

1. regio

Provincie Noord-Holland

Provincie Groningen

Provincie Zuid-Holland

2. partners

- De Kunst Alkmaar
- Theaterwerkplaats Groningen
- Het Kunstgebouw Rijswijk
- Rotterdam Centrum voor Theater

3. doel

Het implementeren van een leerplan voor de kaderopleiding theatervormgeving ten behoeve van het amateurtheater.

4. resultaat

- voortzetting van de kaderopleiding Theatervormgeving voor de Amateurkunst in Noord-Holland;
- overleg en onderzoek met de partners in Groningen naar de invulling van een scholingstraject Theatervormgeving voor beeldend kunstenaars;
- overleg en onderzoek met de partners in Zuid-Holland naar de mogelijkheid van het starten van een kaderopleiding Theatervormgever in de Amateurkunst voor amateurtheatervormgevers.

de uitvoering van kwaliteitszorg voor kaderopleidingen

Theaterwerk NL draagt zorg voor het verwerken van de aanvragen voor eindtoetsen, het aanstellen van gecommiteerden, de afronding van de diploma's en de verslaglegging.

Tevens is Theaterwerk NL verantwoordelijk voor de kwaliteitszorg van de kaderopleidingen, het aanstellen en inwerken van nieuwe gecommiteerden en het rapporteren daarvan naar de commissie educatie van het PAK.

1. regio

Nederland

2. partners

- de provinciale ondersteuningsinstellingen
- het Platform Amateurkunst (PAK)
- commissie educatie van het PAK

3. doel

Het verantwoord laten verlopen van de invulling van de kaderopleidingen en de eindtoetsen.

4. resultaat

- in 2005 vonden 15 eindtoetsen plaats. Alle kandidaten zijn geslaagd en hebben een diploma gekregen ondertekend namens Theaterwerk NL en het PAK.

modules Theatervormgeving

De module *Woord en beeld in dialoog* is door Theaterwerk NL gedrukt en uitgegeven en naar alle kaderopleidingen verstuurd. De module wordt binnen diverse kaderopleidingen Theaterregisseur uitgevoerd evenals de module *Beeld in Zicht* die in 2002 is ontwikkeld.

Omslag van de module Woord en Beeld in Dialoog

1. regio

Nederland

2. partners

- Theaterwerk NL
- De Kunst Noord-Holland
- FRATS Leeuwarden

3. doel

Het onder de aandacht brengen van de mogelijkheden van theatervormgeving voor de Kaderopleiding Theaterregisseur voor de Amateurkunst en Kunstvakopleidingen.

4. resultaat

- scholingsmodules of weekenden Theatervormgeving

Interviews over regisseren in het amateurtheater

Om te voorkomen dat voor de kaderopleidingen talloze methodieken ontwikkeld en beschreven moeten worden is er gekozen om ten behoeve van de kaderopleidingen Theaterregisseur te starten met een reeks interviews met regisseurs die actief werkzaam zijn in het amateurtheater. Het gaat er om een zo helder mogelijk beeld te geven van visie en werkwijze van regisseurs vanuit zoveel mogelijk invalshoeken, zoals het werken bij traditionele verenigingen tot ambitieuze ad-hoc theatergroepen en van jeugd- en jongerentheater tot het spelen op locatie. Tevens zullen een aantal masterclasses beschreven worden. Het ligt in de bedoeling dat een dertigtal interviews in 2007 in boekvorm uitgegeven worden.

De redactie bestaat uit:

- Henk Jansen, theaterregisseur en redacteur van de theater nv;
- Aukje de Boer, hoofdredacteur van de theater nv;
- Anna van der Plas, medewerker Theaterwerk NL en dramaturge bij o.a. het Centrum voor Amateurkunst Noord-Brabant;
- Robbert Baars, theaterwerker Artistieke ontwikkeling en kwaliteitszorg Theaterwerk NL.

1. regio

Nederland

2. partners

- Theaterwerk NL
- Uitgeverij IT&FB

3. doel

Het op een inspirerende manier inzicht geven in de visie en werkwijze van talentvolle regisseurs in het amateurtheater die een bijdrage kunnen leveren aan de vernieuwing van het amateurtheater in het algemeen.

4. resultaat

- Het FAPK heeft toegezegd mee te willen werken aan een reeks publicaties gedurende de periode van vier jaar waarbij jaarlijks een publicatie over het amateurtheater zal worden uitgegeven en waarvan de interviews over regisseren in het amateurtheater de eerste publicatie zal zijn.
- Inmiddels zijn de eerste tien interviews afgenomen. Van een aantal is een korte versie gepubliceerd in de theater nv.

Cursus Nieuw Muziektheater

Op initiatief van de Stichting voor Kunst & Cultuur Gelderland is in 2004 een werkgroep van start gegaan die een opleidingstraject over Nieuw Muziektheater ontwikkelt. De cursus richt zich op makers in de amateurkunst, uit alle podiumdisciplines, die geïnteresseerd zijn in multidisciplinair werken en geïntegreerde podiumkunstvormen.

1. regio

provincie Gelderland

2. partners

- Stichting voor Kunst & Cultuur Gelderland
- ArtEZ, Hogeschool voor de Kunsten Arnhem, faculteit conservatorium
- Theaterwerk NL
- Unisono
- Landelijk Centrum voor Amateurdans

3. doel

Regisseurs, theaterdocenten, dirigenten, dansmakers en dansdocenten leren elkaars taal te hanteren en uitgedaagd te worden om op zoek te gaan naar verrassende verbindingen tussen spel, zang, muziek, beweging en vormgeving.

4. resultaat

- Marijke Beversluis is aangetrokken als coördinator. Zij is als regisseur en dramaturg werkzaam in zowel het professionele theater als in het amateurtheater en heeft ruime ervaring met opera en muziektheater;
- er is een werkplan ontwikkeld en er worden docenten aangetrokken uit alle disciplines;
- de cursus gaat in september 2006 als pilot van start bij de Stichting voor Kunst en Cultuur Gelderland.

landelijke dag voor het middenkader

Op 7 mei 2005 vond de tweede landelijke dag voor theatermakers in de amateurkunst plaats op de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht. De dag was dit keer bestemd voor theatermakers van zowel kunstvakopleidingen als kaderopleidingen en studenten die in de eindfase van hun opleiding zitten. De dag was opnieuw een succes. Ruim zeventig deelnemers hadden zich opgegeven en namen deel aan uitwisselingsgesprekken, inleidingen, workshops en een masterclass van de Vlaamse regisseur Guy van Sande.

1. regio

Nederland

2. partners

- de opleidingen bij provinciale ondersteuningsinstellingen voor het amateurtheater
- de provinciale koepelorganisaties
- de Nederlandse Vereniging voor het Amateurtheater
- het FAPK
- kunstvakopleidingen, faculteit theatermaker/theaterdocent Utrecht, Amsterdam, Maastricht, Arnhem, Zwolle, Eindhoven en Leeuwarden

3. doel

uitwisseling, bijscholing en nieuwe inspiratie opdoen

4. resultaat

- ruim zeventig deelnemers
- uitwisselingsgroepen en inleidingen over actuele ontwikkelingen, de eigen signatuur van de theatermaker, geld en organisatie, de ontwikkeling van theaterwerkplaatsen en het werken met jongeren

- zeven workshops over het werken met fysiek theater, tekst en dans, eigenheid en beeld, analyse, stijlkeuze en montagevoorstellingen

Flyer voor de landelijke dag voor theatermakers

Werkgroep Kwaliteitszorg en educatie PAK

De werkgroep kwaliteitszorg en educatie komt voort uit de werkgroep die in 2002 in het leven geroepen werd door het PAK en de Inspectie van het Onderwijs. Doel van deze werkgroep was het ontwikkelen van een waarderingskader voor extern toezicht op de kaderopleidingen in de amateurkunst. De werkgroep gaat zich naast het continueren van deze taken bezighouden met het signaleren en stimuleren van ontwikkelingen op het gebied van kwaliteit, kwaliteitszorg en overdracht in de amateurkunsten. De werkgroep gaat een gezamenlijke PAK-visie ontwikkelen met betrekking tot andere vormen van overdracht, zoals cursussen en coaching, competentiegericht onderwijs en kwaliteit in de amateurkunsten.

Raamleerplannen kaderopleidingen

Afstemming van de raamleerplannen van de kaderopleidingen aan de hand van de gemeenschappelijke uitgangspunten met betrekking tot de opleidingswerkplannen, evaluatie van de kaderopleidingen en de rapportages van de gecommitteerden blijven tot de taak van de werkgroep behoren. Het extern toezicht op de kaderopleidingen wordt in overleg met de Kunstconnectie verder vorm gegeven.

1. regio

Nederland

2. partners

- Unisono
- SBA
- LCA
- Stichting Schrijven
- De Kunstconnectie

3. doel

Het scheppen van condities voor de goedkeuring en het extern toezicht op de uitvoering van de Kaderopleidingen. Het onderling afstemmen van de diverse raamleerplannen.

Het verder ontwikkelen van kwaliteit, kwaliteitszorg en overdracht in de amateurkunsten.

4. resultaat

- deelname aan commissie cultuureducatie
- deelname aan de werkgroep PAK

samenwerkingsproject

afdeling repertoire NVA

In 2004 is samenwerking met Sabine Oprins, dramaturg van de NVA, een begin gemaakt met het samenstellen van een lijst van speelbare stukken voor senioren. Inmiddels zijn er door de NVA ruim zestig beschrijvingen gemaakt. Het ligt in de bedoeling dat de beschrijvingen in 2006 in boekvorm door het NVA zal worden uitgegeven.

Artistiek onderzoek

Theaterwerk NL heeft in 2005 Ingrid Docter ingezet op artistiek onderzoek. Zij volgt interessante projecten uit het land waarin de beleidslijnen samenwerking amateurs en professionals en de kracht van de lokaliteit in de kunst vorm krijgen. De projecten worden gevolgd om te kijken wat voor ontwikkelingen zich voordoen en of ze overdraagbaar kunnen worden gemaakt voor het land. Daarnaast ontwikkelt het landelijk festival, de Theater4daagse, zich snel en wordt het onderzoek naar de inhoud van het gedachtegoed van Theaterwerk NL aldoor meer onderdeel van de Theater4daagse. Ook valt onder het artistiek onderzoek van Theaterwerk NL het organiseren van denktanken met externe deskundigen, het initiëren van samenwerkingverbanden met de lectoraten van de Toneelacademie Maastricht en de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, het organiseren van scholingsprojecten op basis van bijzondere producten en zijn er contacten met kunstvakonderwijs (overdrachtsdocument, festival 2006, samenwerkingsprojecten). Kortom: artistiek onderzoek om in de toekomst veranderingprocessen in gang te kunnen zetten op basis van de experimenten die in het land plaatsvinden.

Samenwerking amateurs professionals

Warg, over samenwerking tussen amateurs en professionals

Vrijdag 27 mei 2005 organiseerde Theaterwerk NL in samenwerking met het FAPK een bijzonder symposium rondom de samenwerking amateurs professionals. De voorstelling *Warg, het bleekveld* was de opmaat voor de dag. Ongeveer vijftig deelnemers uit de wereld van het amateur theater en het professionele theater spraken met elkaar over engagement, artistieke impulsen voor zowel spelers als publiek. Het werd een bijzondere dag die leidde tot de publicatie *Warg, over samenwerking tussen amateurs en professionals*. Kees Vuyk (Theater Instituut Nederland), Mathijs Rümke (Zuidelijk Toneel), Leo zum Vörde sive Vörding (Gemeente Maastricht), Peter Stam (Huis voor de Kunsten Limburg), Leo Swinkels (Toneelacademie Maastricht), Dirk Pouwels en Ben Hurkmans (Fonds Amateurkunst Podiumkunsten) leverden die dag een gesproken bijdrage. Vele anderen voegden onvermoede betekenissen toe aan het thema.

1. regio

landelijk

2. partners

- FAPK
- Huis voor de Kunsten Limburg
- Gemeente Maastricht
- Toneelacademie Maastricht

3. doel

Nadenken over belangrijke mogelijkheden tot beleidsontwikkeling samenwerking amateur en professionals

4. resultaat

- Publicatie van *Warg, over samenwerking tussen amateurs en professionals*
- Versterking van de contacten met het professional circuit
- Heel veel geïnspireerde mensen

Vorbereiding Theater4daagse Zwolle

Denktank

Ten behoeve van een sterke inhoudelijke uitwerking van het thema locatie-theater is een groep samengesteld die als opdracht kreeg een theoretisch kader te schetsen rondom de begrippen illusie, realiteit, locatie en lokaliteit in het theater. Het begrip ruimte was uitgangspunt van dialoog.

De denktank rondom ruimte werd gevormd door: Peter Stam en Pieter Stellingwerf (locatie theatermakers), Marcel de Groen (studieleider van het kunstvakonderwijs Zwolle), Ingrid van Leeuwen (speldocent ArtEZ Zwolle), Jandirk Hoekstra (landschapsarchitect), Frank Mineur (cultuurfilosoof Toneelacademie Maastricht), Jos van Dijk (directeur Theaterwerk NL), Ingrid Docter en Annemarie Bakker (Theaterwerk NL). Er hebben in 2005 2 bijeenkomsten plaats gevonden.

1. regio

Landelijk

2. partners

- ArtEZ
- Toneelacademie Maastricht

3. doel

Het begrip ruimte bestuderen en een kader schetsen waar theatermakers hou- vast en inspiratie aan kunnen ontlennen.

4. resultaat

Van de gesprekken wordt verslag gelegd. In 2006 volgt uiteindelijk een publica- tie.

Locatie en lokaliteit

Met partners concepten ontwikkeld voor activiteiten rondom de begrippen locatie en lokaliteit in het theater.

1. regio

Overijssel

Landelijk

2. partners

- Stichting Suus
- KCO
- ArtEZ
- Muzerie
- Historisch Centrum Overijssel

3. doel

Samenwerkingsverbanden creëren om activiteiten uit te voeren rondom de begrippen locatie e lokaliteit.

4. resultaat

Concepten voor beleidsdag, theatrale opening, dag van de kunstvakopleidingen theater

Het Om

In Limburg is een begin gemaakt tot het denken over het omvormen van de middenkader opleiding. Idee van het Om is dat het een leerschool is waar meesters en leerlingen in een gelijkwaardige dialoog talenten ontwikkelen. De meesters van het Om zijn vakmensen die hun kwaliteit in de praktijk van het toneel hebben bewezen. Daarnaast wordt er in de denktank gezocht naar een nieuwe manier van het verbinden van alles wat met toneel te maken heeft. Er is een denktank geformeerd waarin Woody Laurens (Toneelacademie Maastricht),

Peter Stam (Huis voor de Kunsten Limburg), Marcel de Groen (studieleider opleiding Docent Drama ArtEZ afdeling Zwolle), Joost Horward (Het Woelige Baren), Jos Salden (middenkaderregisseur), Veronique Obrie (docent drama Centrum voor de Kunsten) en Ingrid Docter (Theaterwerk NL) zitting hebben.

1. regio

Limburg

2. partners

- Het Huis voor de Kunsten
- Toneelacademie Maastricht
- LFA

3. doel

Nieuwe manier van denken over verbinden van alles wat met toneel in Limburg te maken heeft.

4. resultaat

Werk in uitvoering. Denken over nieuw beleid met betrekking tot samenwerking kunstvakonderwijs, amateur theater, professioneel theater.

Boeren-Erf

Het Limburgs Museum heeft het initiatief genomen om het materiele en het immateriële erfgoed rondom het veranderende Limburgse land te archiveren. Theaterwerk NL volgt het project Boeren-Erf waarbij het vooral gaat om het verzamelen van het immateriële erfgoed in de vorm van verhalen die theateraard worden gemaakt. Een project van drie jaar waarbij de verhalen van de boeren uit Midden en Noord Limburg de ingrediënten vormen voor de 'vertellingen'. Het eerste jaar 4 kleine producties op lokaal niveau geregisseerd en vormgegeven door studenten van de Toneelacademie en middenkaderregisseurs, het tweede jaar een boven provinciale voorstelling waarbij amateurs en professionals samenwerken, het derde jaar een provinciaal uitgezonden toneel registratie.

partners

- Toneelacademie Maastricht
- Het Limburgs Museum
- Huis voor de Kunsten Limburg

ontmoetingen op de boerderij tijdens de aftrap van het project Boeren-Erf

Scholingstraject met de Klucht /Dastater

Er is een begin gemaakt met de samenwerking tussen Dastater, een groep theatermakers die zich onder leiding van Jack Nieborg vol passie hebben gestort op het ontwikkelen van het fenomeen Klucht. Dastater won in 2005 de Arend Hauer Theaterprijs. Theaterwerk NL onderzocht in 2005 of er bij de provinciale centra belangstelling bestaat om de kennis die aanwezig is bij Dastater overdraagbaar te maken voor de verenigingen die zich bezighouden met het ontwikkelen van kluchten en daar groeikansen zien. Uit dat onderzoek is gebleken dat er ongekende interesse is. In najaar 2006 gaat Dastater door het land.

1. regio

Nederland

2. partners

- FAPK
- provinciale Centra voor de Amateurkunst
- verenigingen
- Dastater

3. doel

Overdraagbaar maken van kennis rondom het fenomeen klucht.

4. resultaat

Overdracht van visie op en methodieken van het spelen van kluchten; gepland in najaar 2006/ voorjaar 2007

Scholingstraject met Huis aan de Amstel

Er is een begin gemaakt met een structureel denken over een samenwerkingsverband met het professionele gezelschap Huis aan de Amstel. Dit denken over samenwerking is in 2005 gestart en leidt in 2006 tot 3 samenwerkingsverbanden, waarbij scholingstrajecten voor de theatermakers in het land centraal staan.

Overdracht naar studenten van het Kunstvakonderwijs

In 2005 is er in samenwerking met theatergroep/productiehuis Het Gezelschap een overdrachtsdocument ontwikkeld waarin de succesfactoren van Het Gezelschap overdraagbaar worden naar derdejaars studenten van het kunstvakonderwijs, waarbij een mogelijk perspectief wordt geboden op het amateur theater als toekomst perspectief. Er is in 2005 een krant ontwikkeld en een dvd gemaakt. In 2006 gaat een delegatie van Het Gezelschap, het FAPK en Theaterwerk NL langs de kunstvakopleidingen.

partners

- Het Gezelschap
- Alle kunstvakopleidingen theater
- FAPK

lectoraten

In 2005 is met twee lectoraten van het kunstvakonderwijs contact gezocht. Die van Utrecht en die van Maastricht. Beide zijn geïnteresseerd om het amateur theater te betrekken bij deelgebieden van het onderzoek. In 2006 zullen ook daadwerkelijk projecten gevolgd en beschreven worden.

Theater4daagse, het landelijk festival amateurtheater

Van donderdag 6 tot en met zondag 9 oktober 2005 speelde de Theater4daagse zich af in Utrecht. De vierde editie in de nieuwe opzet. De veranderingen in de programmering die in Maastricht waren ingezet, zijn in Utrecht doorgevoerd.

- De Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, zette net als de Toneelacademie in Maastricht het jaar daarvoor, haar deuren wijd open voor de Theater4daagse;
- De theaterestafette van de Theater4daagse 2004 kreeg een vervolg in de vorm van de Utrechtse Nachten;
- De studenten van de kunstvakopleidingen kregen ook dit jaar een tweedaags programma aangeboden;
- Een theatrale opening geregisseerd door twee Utrechtse theatermakers die met meerdere spelers uit Utrecht een prachtige opening verzorgden in het Spoorwegmuseum in Utrecht;
- Een dagelijkse festivalkrant.

Voor de realisering van de programmering van de Theater4daagse 2005 is contact gezocht met lokale, regionale en landelijke organisaties die actief zijn op het gebied van theater. Verschillende organisaties hebben een bijdrage geleverd aan het festival in de vorm van een voorstelling, presentatie, workshop of anderszins.

Theaterwerk NL wil met name de volgende organisaties benoemen:

- Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, faculteit Theater;
- ZIMIHC, Huis voor Amateurkunst;
- Utrechts Centrum voor de Kunsten
- Theaterwerkplaats Utrecht;
- NVA;
- Odeon, stedelijke koepel voor het amateurtheater;
- SCA, Stichts Centrum voor Amateurtheater;
- Stut Theater;
- Parnassos;
- Theater Kikker;
- de kunstvakopleidingen theater uit Nederland.

De samenwerking met betrokken organisaties is goed verlopen en dankzij deze samenwerking is een zeer diverse programmering tot stand gekomen.

de opening van de Theater4daagse in het
Spoorwegmuseum in Utrecht

De programmering van herkenbare en van elkaar verschillende themadagen tijdens het festival is gecontinueerd. De donderdag als beleidsdag, de vrijdag en zaterdag als dagen voor kunstvakopleidingen waren duidelijk herkenbaar.

Het programma van de Theater4daagse bestond dit jaar uit 57 voorstellingen en 9 andere activiteiten. Met uitzondering van de 13 genomineerde voorstellingen en de theatrale opening waren de voorstellingen en overige activiteiten geprogrammeerd rondom diverse thema's.

De volgende thema's zijn prominent aan de orde geweest:

- de relatie tussen amateurtheater en de kunstvakopleidingen theater;
- het thema 'leven met verschillen' in de huidige samenleving;
- Utrechtse Nachten.

Het festival werd gehouden op een tiental verschillende locaties.

- Akademietheater Utrecht
- ZIMIHC theater
- Utrechts Centrum voor de Kunsten
- Parnassos
- Theater Kikker
- Locaties in de wijk Overvecht in Utrecht
- Een viertal middelbare scholen in stad en provincie Utrecht

De Hogeschool voor de Kunsten Utrecht was de centrale ontmoetingsplek tijdens het festival. Doordat het programma goed gevuld was en verspreid over meerdere locaties, was vooral in de avond echt van een ontmoetingsplek sprake. De samenwerking met de Hogeschool en de medewerkers verliep prima. Ze waren zeer gastvrij, en hebben het als zeer plezierig ervaren dat de school weer een festival onder haar hoede had.

Saskia Broertjes van De Klucht ontvangt de Arend Hauer Theaterprijs 2005

Een vakjury, bestaande uit Sabine Oprins, Wijbrand Schaap en Paula Bangels, heeft in vier dagen de onmogelijke opdracht vervuld van het zien van 13 genomineerde voorstellingen. Zij bepaalden welke genomineerde voorstelling aan het eind van het festival met de Arend Hauer Theaterprijs ter waarde van vijfduizend euro naar huis ging. Naast het uitreiken van de Arend Hauer Theaterprijs mocht de vakjury ook nog vier prijzen weggeven in door hun zelf benoemde categorieën. Dit leverde verrassende prijzen op. Naast de vakjury

was de studentenjury actief. Zij woonden drie nachten lang de Utrechtse Nachten bij, en mochten als afsluiting een prijs weggeven voor het mooiste moment van de Utrechtse Nachten.

Een extra prijs werd toegekend aan theater STUT vanwege zijn baanbrekend werk voor de ontwikkeling van wijktheater in Nederland.

In de Theater4daagse 2005 hebben meer dan 500 mensen actief een rol gespeeld in voorstellingen, presentaties, workshops en werksessies. Het aantal bezoekers aan de Theater4daagse 2005 bedroeg 2758, een vermeerdering van 14,9% ten opzichte van het voorgaande jaar.

De conclusies na afloop van het festival zijn:

- interessante thema's die inhoudelijk veel te zeggen hadden;
- te groot verschil in kwaliteit van de genomineerde voorstellingen;
- minder publiek uit Utrecht dan verwacht;
- 'Leven met verschillen' een goede eerste stap;
- het jeugdproject te weinig aandacht gekregen in de communicatie en het slot;
- de openingsvoorstelling moet op kwaliteit geprogrammeerd worden;
- een fantastisch team;
- veel enthousiasme te verdeeld over meerdere theaters;
- een betere strategie ontwikkelen om meer mensen uit het amateurtheater te binden.

Al met al een heel goed festival.

Evaluatie TheaterCircuit 2005

In 2005 zijn er in het kader van het TheaterCircuit uit 83 beoordeelde producties 14 groepen geselecteerd, die in 11 circuittheaters 33 voorstellingen hebben gespeeld.

Hieronder volgt een evaluatie van een aantal betrokken theaters en groepen.

de groepen en voorstellingen

De voorstellingen die in 2005 zijn geselecteerd en geprogrammeerd:

- Toneelgroep Hilversum met EX
- Juniorproductiegroep Jeugdtheaterschool Zuidoost met Hayo & Gina
- 't Jeugdtheaterhuis Goes met Privé
- Veentheater met Zomerdag
- STUDIO noordholland met De Kersentuin
- 18 Karaats met Eten
- Klein Slottheater met Familie
- De Furie met Huis Clos
- Theatergroep Crux met Bluescreen
- E Poi met Koning Lear
- Even Zeven met De Koning en de Rest
- Pro-Phaistos met Snapshots
- Theater Decibel met Het Verjaardagsfeest
- BASTA! met Het Dikke Schrift

Uit de voorstelling *Het Dikke Schrift* van BASTA!

de theaters

De theaters die in 2005 voorstellingen hebben geprogrammeerd:

- ZIMIHC theater, Utrecht
- Theater De Garage, Venlo
- Theater Het Hek van de Dam, Ekehaar
- Theater Het Pakhuis, Hoorn
- Prinsentheater, Groningen
- Parktheater, Arnhem
- Kunstencentrum Catharinakapel, Harderwijk
- Papenstraattheater, Zwolle
- Theater Vestzak99, Vlissingen
- Steigertheater, Nijmegen
- Minitheater Auriane, Loenen

resultaatgegevens

Aantal beoordeelde groepen:	Voorjaar:	31
	Najaar:	52
Geselecteerde groepen:	Voorjaar:	4
	Najaar:	10
Gespeelde voorstellingen:	Voorjaar:	14
	Najaar:	19
Selecteurs:	Voorjaar:	6
	Najaar:	7
Aantal toeschouwers:	Voorjaar:	gemiddeld 32 per voorstelling
	Najaar:	gemiddeld 42 per voorstelling

Theaters

algemeen

De algemene indruk van de programmeurs over het TheaterCircuit is goed. Het contact is transparant en de samenwerking verloopt prima. De extra ondersteuning van de bijeenkomsten met Theaterwerk NL, LCA en de andere circuittheaters wordt als zeer prettig ervaren. Een programmeur geeft aan dat het TheaterCircuit een hoeksteen in de programmering is. De doorgaans goede voorstellingen vormen een voorbeeld voor regisseurs uit de regio's. Het publiek is enthousiast, maar helaas trekken de voorstellingen wel weinig publiek. Het Parktheater kon door de lage bezoekersaantallen niet langer de inspanningen van de organisatie verantwoorden en programmeert daarom geen circuitvoorstellingen meer.

Kwaliteit voorstellingen

De programmeurs vinden de kwaliteit van voorstellingen over het algemeen hoog. Vooral de jeugdvoorstellingen in de eerste helft van 2005 waren prachtig. Een enkele keer was de voorstelling slordig neergezet. Er was niet tijd genomen om de boel goed uit te lichten, de spelers kenden de ruimte niet.

Kwaliteit randprogrammering

De circuitvoorstellingen worden soms afgesloten met een nagesprek met spelers en makers. Vaak worden er echter extra activiteiten georganiseerd, wat goed wordt ontvangen. Voor workshops worden regisseurs uit de regio uitgenodigd, veelal mensen die de middenkaderopleiding regie volgen. Voor de randprogrammering bij de jeugdvoorstellingen werden kinderen uit theaterklassen van centra voor de kunsten of jeugdtheaterscholen benaderd. De kinderen hebben intensief kunnen werken en hierdoor een mooie korte presentatie neer kunnen zetten. Het werken met randprogrammering vereist goede afspraken te maken.

Bezoekers

De reacties uit het publiek zijn positief. Ook na afloop is er over het algemeen een geanimeerde sfeer, waarin het publiek contact maakt met de groep. Vooral de reacties op de jeugdvoorstellingen waren erg leuk. De kinderen van de voorstelling hebben naar de presentatie gekeken en andersom. Dit leverde reacties van herkenbaarheid op. Tijdens de workshop werd in een uur tijd veel bereikt met de kinderen; ze hebben een leuke presentatie weten neer te zetten. Natuurlijk zaten er ook terecht trotse ouders in de zaal. Ook de voorstelling zelf werd erg gewaardeerd door het publiek.

Het publiek bestaat deels uit mensen die actief zijn in de amateurtheatersector en deels uit zogenoemde 'neutraal geïnteresseerden' of 'bezoekers van buiten-

af. Soms neemt de groep ook nog eigen achterban mee. De jeugdvoorstellingen trokken natuurlijk veel kinderen/jongeren.

Sommige programmeurs zijn zeker tevreden over de publieksopkomst, maar een aantal wil meer bezoekers. Er wordt steeds meer aandacht besteed aan (digitale) directe mailing in de regio, bijvoorbeeld naar alle regisseurs in de provincie die bij Theaterwerk NL in de database zitten. Dat heeft enkele nieuwe bezoekers opgeleverd, maar de opkomst daarvan werd na de derde keer hoger verwacht. Het blijft moeilijk om nieuw publiek te trekken voor het TheaterCircuit en ook de verhoogde belangstelling die viel te verwachten uit het netwerk van groepen en spelers rond de Theaterwerkplaatsen in het land, blijkt moeilijk over te halen om kennis te nemen van voorstellingen van buiten de eigen regio.

Samenwerking

De samenwerking met Theaterwerk NL verloopt prima. Het enthousiasme en de belangstelling van de projectleiders wordt zeer op prijs gesteld. Alles wordt vlot geregeld, er is goede en snelle communicatie per mail. Het meedenken over randprogrammering en bijvoorbeeld toesturen van voorbeeldbrieven over spelworkshops bij andere theaters scheelde organisatiewerk.

Samenwerking in de regio was er met provinciale centra voor amateurtheater. Bijvoorbeeld voor het verkrijgen van adressen van amateurgezelschappen in de regio om ze te attenderen op de circuit voorstellingen en randprogrammering, of een provinciaal toneel adviseur die het nagesprek leidde. Een andere programmeur heeft het initiatief genomen om cursisten van een op te starten opleiding theater aan een plaatselijke middelbare school uit te nodigen voor voorstellingen. In Hoorn is de incidentele samenwerking tussen theater Het Pakhuis en het regionale centrum voor kunstzinnige vorming inmiddels structureel gemaakt. Soms is er te weinig regionale samenwerking.

Groepen

Verwachtingen

De verwachtingen van de groepen waren: hoog: Ze verwachtten veel plezier te beleven aan de ervaring van on tour te zijn in kleine theatertjes door het land, om zo het succes van de voorstelling doen overkomen aan een nieuw vreemd publiek.

Samenwerking

De samenwerking met Theaterwerk NL verliep zeer plezierig. Duidelijke, snelle en vriendelijke communicatie. De groepen werden heel goed op de hoogte gehouden van de gang van zaken. De begeleiding was erg goed en door korte snelle lijnen zijn alle afspraken keurig nagekomen.

Publiciteitsmateriaal

De groepen vonden de posters en flyers goed.

Ondersteuning in theaters

De ontvangst bij alle theaters is zeer welkom. De mensen zijn vriendelijk en vooral gastvrij. Plezierige en behulpzame licht- en geluidsmensen die uitstekend werk leveren.

Taal en Repertoire

In het theater wordt betekenis gegeven aan menselijk gedrag. Het spelen met taal, het uitspreken van taal die het verschil maakt is een wezenlijk onderdeel van dat toekennen van betekenis. Theaterwerk NL vraagt aandacht voor dit proces en voert in samenwerking met anderen een aantal taken uit op het gebied van repertoire. De belangstelling voor kwalitatief repertoire dat overeenkomt met de wensen van theatermakers en theatergroepen groeit.

Daarnaast is binnen de opleiding theaterschrijven van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht meer en meer aandacht voor het amateurtheater als toekomstig werkveld.

Theaterwerk NL realiseert in samenwerking met de NVA de repertoireadvieslijn. Deze dienst heeft een structureel karakter en adviseert theatermakers en theatergroepen bij het maken van keuzes uit het bestaande repertoire.

Daarnaast ontwikkelt Theaterwerk NL projecten die specifieke ontwikkelingen op het gebied van taal en repertoire realiseren.

repertoireadvieslijn

Het repertoireadvies wordt aangeboden via de repertoireadvieslijn. Het is een samenwerkingsproject van de NVA en Theaterwerk NL. Deze landelijke dienst is bedoeld om amateurtheatermakers te adviseren over keuzes voor en de aard van divers repertoire. Deze dienst wordt niet door de provinciale steunfunctie-instellingen geleverd omdat de daartoe noodzakelijke aanwezigheid van een gespecialiseerde dramaturg en repertoirebibliotheek ontbreekt. De lijn is telefonisch bereikbaar op maandag tot en met donderdag van 10.30 tot 12.30 uur. Vragen kunnen ook gesteld worden via e-mail of fax en worden behandeld door de dramaturgen Sabine Oprins of Remko Weijer.

Vragen om **repertoireadvies** gaan meestal vergezeld van specifieke voorwaarden die worden bepaald door de omstandigheden en mogelijkheden van de groep. Dit zijn uiteenlopende voorwaarden aangaande bezetting, genre, duur, aankleding, decor, locatie en technische voorzieningen.

Dramaturgische vragen zijn vragen naar studiemateriaal of over de inhoud van een stuk en de opvoeringstraditie daarvan.

Rechtenvragen gaan meestal over bij wie men de auteursrechten moet regelen, wat de tarieven zijn, wanneer sprake is van een bewerking.

Algemene vragen hebben bijvoorbeeld betrekking op informatie over NVA, Theaterwerk NL, tarieven voor regisseurs, gebruik van muziek bij een voorstelling.

1. regio

Nederland

2. partners

– Nederlandse Vereniging voor Amateurtheater

3. doel

Het adviseren van theatermakers en theatergroepen bij het maken van hun keuze voor repertoire.

4. resultaat

In 2005 zijn 590 adviesvragen gesteld. Deze zijn als volgt onder te delen:

- repertoireadvies 496;
- dramaturgisch advies 36;
- auteursrechten 14;
- algemene zaken 44.

de dag van de op maat geschreven theatertekst

De dag op 8 oktober 2005 maakte voor het eerst onderdeel uit van het festival de Theater4daagse in Utrecht. Ze is bestemd voor dramaschrijvers (studenten en afgestudeerden van de schrijfopleiding van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht) en theatermakers (regisseurs, verenigingen, jeugdtheaterscholen, theaterwerkplaatsen). Tijdens de dag proberen de schrijvers en de theatergroepen op basis van hun verlangens en wensen te komen tot een gemeenschappelijk uitgangspunt voor de ontwikkeling van een tekst die door de aspirant dramaschrijver op het 'lijf' van de theatergroep wordt geschreven.

1. regio

Nederland

2. partners

– Hogeschool voor de Kunsten Utrecht afdeling dramaschrijven

3. doel

Doel is om dramaschrijvers en theatermakers (professionals en amateurs) met elkaar in contact te laten komen zodat de schrijvers voor de theatergroepen 'op maat' geschreven eenakters/ theaterteksten ontwikkelen.

4. resultaat

- in 2005 waren 20 makers uit het amateurcircuit en 30 schrijvers aanwezig bij de dag
- schrijversgids en makersgids met 50 adressen en specialiteiten
- er zijn 60 verkennende gesprekken gevoerd over wensen en aanbod van zowel makers/ groepen als schrijvers. 12 hiervan hebben tot resultaat geleid.

Schrijvers en groepen maken kennis met elkaar

Internet Dionysia/ Prometheia project

Het internationale repertoireproject Internet Dionysia heeft zich in 2005 geconcentreerd op de uitwisseling van repertoire tussen twee taalgebieden: Turks en Nederlands. De website www.internetdionysia.com werd dit jaar voor Turks sprekenden beschikbaar gemaakt. Hoofdactiviteit was de uitwisseling tussen de Turkse groep 3K uit Izmir en de Nederlandse groep De Furie uit Utrecht. Tijdens het festival de Theater4daagse werd 'hetzelfde stuk' door beide groepen gespeeld, eenmaal in het Turks, eenmaal in het Nederlands. Theatermaakster Gonca Yalciner (in Nederland afgestudeerd aan de opleiding Theaterdocent in Amsterdam) koos hiertoe de nog niet eerder gespeelde tekst Prometheia van de Turkse auteur Yilmaz Onay uit. Deze tekst werd in het kader van Leven met Verschillen in het Nederlands vertaald. Na het festival is met beide groepen een tournee van een week langs diverse theaters gerealiseerd. In nagesprekken bij

de voorstellingen werd de aandacht gelegd op verschillen tussen de talen wat betreft uitdrukingskracht en muzikale mogelijkheden in het theater.

Ook is er in 2005 overleg geweest met Alexandra Koch (redacteur van de website www.hoteldramatik.com) en het opzetten van coaching voor beginnende schrijvers via het internet. De website van Hotel Dramatik wil het proces van toneelschrijven via het internet inzichtelijk, speels en spannend maken.

1. regio

Nederland

Turkije

2. partners

- België, Opendoek
- Hongarije, Tibor Szoltensky
- Hotel Dramatik (Alexandra Koch)
- Turkije, 3K (Gonca Yalciner)
- Nederland, De Furie; Opleiding Theaterdocent Amsterdam

3. doel

Ontwikkelen en actueel houden van een internationaal georiënteerde website die theaterteksten uit diverse taalgebieden toegankelijk maakt voor vertalers en theatermakers in Nederland en daarbuiten. Stimuleren van uitwisselingsprojecten waarin de verschillen tussen talen speels en theatraal worden uitgebuit.

4. resultaat

- de website kent 135 geregistreerde bezoekers, die gebruik maken van de mogelijkheden om teksten te downloaden
- Turkstalig gedeelte website gerealiseerd
- samenwerking met Hotel Dramatik, wat betreft de coaching van beginnende auteurs
- 5 gecombineerde voorstellingen van *Prometheia* (Turks/ Nederlands)
- 400 bezoekers van de voorstellingen

Uit de voorstelling *Prometheia* door 3K uit Turkije

Verse Bekken/ Repertoire voor Jongerentheater

De kwalitatieve ontwikkeling op spelvaardigheden die het jongerentheater, dankzij de jongerentheaterscholen de laatste jaren heeft doorgemaakt, verdient voor Theaterwerk NL een soortgelijke kwaliteitsspurt op het gebied van repertoire-ontwikkeling. Het Jeugdtheaterhuis Zuid-Holland is vanuit de overtuiging dat een goede tekst inspireert tot beter spel, sinds jaar en dag een warm pleitbezorger van kwalitatief goed repertoire voor jongeren. Op initiatief van JTS Zuid-Holland heeft een leescommissie een inventarisatie gemaakt van teksten uit de schat van Nederlandstalige jeugdliteratuur, die in aanmerking komen voor spannende theaterbewerkingen.

1. regio

Nederland

2. partners

– Jeugdtheaterhuis Zuid-Holland

3. doel

Een verzameling theaterteksten opbouwen, waarin de kracht van taal centraal staat. Teksten die hun oorsprong vinden in de mooie en opwindende Nederlandse jeugdliteratuur. Het gaat om bewerkingen van prozateksten. Deze teksten promoten onder makers die theater maken met jongeren.

4. resultaat

- een leeslijst van 8 boeken, waarin de mogelijkheden, de uitdagingen voor een theaterbewerking worden benoemd. In 2006 zal de belangstelling bij bewerkers worden gepeild om deze te bewerken en zal subsidie worden aangevraagd bij diverse fondsen voor de productie en verspreiding van deze bewerkingen.
- opzet gemaakt voor een gids met informatie over bewerking en auteursrecht die in 2006 onder jeugdtheaterscholen wordt verspreid.
- Artikel in Theater en Educatie (nr 2, 2005) over het bewerken van Nederlandse jeugdliteratuur.

Internationaal

Op het internationale vlak werkt Theaterwerk NL bilateraal samen met Vlaanderen in de Werkgroep Theater Vlaanderen – Nederland. Daarnaast is Theaterwerk NL actief in de AITA/IATA, de internationale organisatie voor het amateur theater die is aangesloten bij Unesco en in het bijzonder in de CEC, Central European Committee, een regio van de AITA/IATA.

Werkgroep Theater Vlaanderen – Nederland

De werkgroep organiseert activiteiten die interessant en verrijkend zijn voor theatermakers uit het Nederlandstalige theater, zoals masterclasses, werkweekenden en eenakters.

1. regio

Nederland en Vlaanderen

2. partners

– Opendoek vzw

3. doel

Bevordering van uitwisseling en stimulering van ontwikkelingen in het Nederlandstalige amateurtheater.

4. resultaat

- masterclass spelontwikkeling door Marlies Heuer
- werkweekend eenakters met als deskundigen Aafke Bruining, Ariadne van den Brande, Lieke Benders en Kirsten Prop. Inhoudelijk focus: eerste vijftien minuten van een voorstelling.
- Verdere voorbereiding van CEC Festival On The Border.

Samenwerking

Er is contact gelegd met Opendoek, de Vlaamse ondersteuningsinstelling voor het amateurtheater in België om te onderzoeken of er in 2006 samengewerkt kan worden aan een Landelijke Dag voor Theatermakers uit Nederland en Vlaanderen.

Ook is het internationale project van Opendoek met spelers uit Cuba, El Salvador en Vlaanderen op basis van teksten van Becket en Neruda bijgevoerd.

Central European Committee

De CEC kent sinds 2002 een Standing Committee for Artistic Development. De leden waren in 2005 Jos van Dijk, Joke Elbers, Jozef Hollos (Oostenrijk). Deze commissie houdt zich bezig met de vraag 'hoe kan de artistieke ontwikkeling van het amateurtheater gestimuleerd worden door internationale uitwisseling?' De Nederlandse leden hebben in 2005 een vervolgconcept op het document dat in 2004 was voorbereid voorgelegd aan de algemene vergadering van de CEC. De reactie was positief en daarop is de definitieve versie van het document vastgesteld en door de leden van CEC in gebruik genomen.

Tijdens de Algemene Vergadering van CEC in juli 2005 is Joke Elbers (NL) gekozen tot bestuurslid met portefeuille Artistieke Zaken.

1. regio

Centraal Europa (van Ierland tot en met Rusland, van Nederland tot en met Zuid-Tirol).

2. partners

– Nationale centra voor amateurtheater uit al deze landen

3. doel

Stimulering van de artistieke ontwikkeling van het amateurtheater in deze regio door uitwisseling door middel van programmering van internationale festivals, seminars, workshops.

4. resultaat

- richtlijnen voor programmering van festivals;
- bewegingstheatergroep Kruidemels heeft deelgenomen aan Internationaal Amateurtheater Festival FITAG te Girona, Spanje;
- Spot '70 heeft deelgenomen aan Internationaal Amateurtheater Festival JOY OF ACTING te Limbazi, Letland;
- internationale amateurtheater festivals te Leuven (België), Rudolstadt (Duitsland), Hronov (Tsjechië), Riga (Letland) en Monaco zijn bijgewoond.

Nieuwe ontwikkelingen

Jeugdcircus en circustheater

In samenwerking met Circomundo, de landelijke ondersteuningsinstelling voor circusscholen en circustheater, heeft Theaterwerk NL impulsen gegeven aan netwerkvorming en ontwikkeling van educatie in de sector. De kwaliteitsontwikkeling in zijn geheel en die van educatie in het bijzonder zijn speerpunten van beleid. Voor de uitvoering van activiteiten heeft Theaterwerk NL een projectleider in dienst genomen, in de persoon van Eveline Alders.

1.regio

landelijk

2.partners

Circomundo en afzonderlijke circusscholen

3.doel

De ontwikkeling van de artistieke kwaliteit van de sector circusscholen en circustheaterinitiatieven.

4.resultaat

uitvoering van het educatieproject Vleugels, netwerkvorming en profilering.

Regiobeleid

In diverse regio's in het land worden projecten ontwikkeld en uitgevoerd rondom het thema lokaal theater. Hieronder wordt verstaan theater dat lokale verhalen tot uitgangspunt neemt om theater te maken dat geënceneerd wordt op specifieke locaties.

1.regio

Limburg en Groningen

2.partners

Toneelacademie Maastricht, Het huis van de Kunsten Limburg, Provincie Limburg

Theaterwerkplaats Groningen, stad en provincie Groningen

3.doel

de ontwikkeling van lokaaltheater in het amateurtheater

4.resultaat

opstart van productieprocessen en ontwikkeling van kenniscentra op dat gebied

Wijktheater

Wijktheater is een fenomeen dat de afgelopen jaren groeit. Waren er tot voor kort enkele prominente wijktheater initiatieven, er komen jaarlijks nieuwe wijktheatergroepen bij. Het is een teken dat theater dicht bij huis, over thema's die onder mensen leven, aantrekkingskracht bezit. Theater met een sociale inslag. Daarom ondersteunt Theaterwerk NL deze ontwikkeling door programmering en onderlinge uitwisseling.

1.regio

landelijk

2.partners

bestaande en nieuwe wijktheatergroepen

3.doel

Ontwikkeling van wijktheater in Nederland

4.resultaat

Programmering van wijktheatervoorstellingen en uitwisseling van ervaringen.

De organisatie

Bestuur

De bestuurssamenstelling is als volgt

Leo Swinkels	voorzitter
Dorien Versloot	secretaris
Ramazan Tunç	penningmeester
Katrien van Dijk	bestuurslid
Ludo Costongs	bestuurslid
Özkan Gölpinar	bestuurslid
Yvonne Breuk	bestuurslid

Medewerkers

De volgende medewerkers zijn werkzaam voor Theaterwerk NL

Gerja Meima	versterking en inhoudelijke ontwikkeling van kinder/jongeren theater
Ingrid Docter	artistiek onderzoek en profilering kansrijke ontwikkelingen
Nicole Stellingwerf	theaterwerkplaatsen en coaching nieuwe theatermakers
Hasan Cakmak	culturele diversiteit en wijktheater
Gerard Kooistra	onderzoek zeggingskracht taal en ontsluiting repertoire
Robbert Baars	artistieke ontwikkeling en kwaliteitszorg
Jos van Dijk	directie
Annemarie Bakker	circuit en websites
Annemiek Paulides	ondersteuning uitvoering artistieke ontwikkeling en kwaliteitszorg
Anna van der Plas	nieuwsbrieven
Eveline Alders	versterking en inhoudelijke ontwikkeling circustheater
Ingrid Smit	theater4daagse, database, huisstijl, eindredactie uitgaven
Joke Elbers	internationaal beleid volwassenen
Netty Droog	ondersteuning uitvoering TOP-regeling
Jeroen van Krimpen	coördinatie, financiën en PR & marketing

bijlage

overzicht aangevraagde projecten JTS met een korte beschrijving van de jeugdtheaterschool

JTS Marmelijn

- leerplanontwikkeling
- professionalisering van de organisatie

De JTS Marmelijn vraagt subsidie aan voor 3 aspecten. Met de leerplanontwikkeling wil zij de JTS een steviger inhoudelijke basis geven. Met de professionalisering van de organisatie hoopt zij de druk bij het bestuur, om uitvoerende bezigheden te doen, te verminderen en tevens een sterkere structurele financiële basis te vinden. Met de samenwerking hoopt de JTS Marmelijn in de regio samenwerkingspartners te vinden en uit te zoeken op welke onderdelen samenwerking zinvol kan zijn. Voor de samenwerking heeft de commissie geadviseerd om deze aanvraag gezamenlijk te doen.

JTS Antares (IDEA Soest)

- leerplanontwikkeling

JTS Antares vraagt subsidie aan voor leerplanontwikkeling. Zij wil de JTS een belangrijke inhoudelijke basis geven; de missie van de JTS bepalen en de positie binnen IDEA en binnen Soest gaan bepalen. Zij wil onderzoeken wat de visie op theatermaken met kinderen en jongeren moet zijn en wat dat betekent voor de structuur en inhoud van de JTS. Thera Jonker treedt op als extern deskundige.

JTS Zuidoost

- leerplanontwikkeling

De JTS Zuidoost vraagt subsidie aan voor leerplanontwikkeling. Zij wil het artistieke beleid dat is ontwikkeld vastleggen in een leerplan. Zij doet dit samen met de kerndocenten en in enkele bijeenkomsten met andere docenten. Voor de externe deskundigheid is Els Hoonhout gevraagd.

Stichting Jeugdmusical Amsterdam

De aanvraag van de SJMA voor de professionalisering van de organisatie is afgewezen omdat de commissie van mening is dat het hier geen JTS betreft.

Jeugdpodium Bussum

- leerplanontwikkeling

Jeugdtheaterschool Jeugdpodium vraagt op vrijwel alle aspecten aan met uitzondering van de artistieke ontwikkeling. JTS Jeugdpodium wil duidelijk een slag gaan maken in het professionaliseren van de organisatie en het verwerven van een erkende plek voor kinder- en jongerentheater in Bussum. JTS Jeugdpodium hoopt hiermee ook de gemeente te bewegen om subsidie toe te kennen. Zij geeft duidelijk en herhaaldelijk aan dat zij willen groeien naar een professionele organisatie met vrijwilligers. De commissie heeft de aanvraag op leerplanontwikkeling toegekend en hoopt dat dit een goede eerste stap is om de JTS meer body te gaan geven.

De Amsterdamse jeugdtheaterschool

- leerplanontwikkeling
- training en coaching van de leiding
- professionalisering organisatie
- artistieke ontwikkeling

De Amsterdamse jeugdtheaterschool vraagt subsidie aan voor de verdere professionalisering van de school op organisatorisch gebied. De JTS is sinds december 2004 opgenomen in het kunstenplan 2005-2008 van de gemeente

Amsterdam. Daarop heeft zij een zakelijk leider kunnen aanstellen. Daarnaast heeft de school de afgelopen jaren na een herstart snel het aantal leerlingen zien groeien en wil zij haar aanbod uitbreiden. Hiervoor wil zij haar leerplan verder bijstellen en nieuwe onderdelen ontwikkelen. Ook wil zij inzetten op meer dramaturgische begeleiding bij het maken van de productie en dramaturgie als onderdeel van het maakproces voor de hele opleiding inzetten. De directeur van de school wil verder voor haar ontwikkeling als leider een aantal workshops gaan volgen over focussen en the 4 roles of leadership.

Interart

- professionalisering organisatie

Stichting InterArt vraagt subsidie aan voor de verzelfstandiging van Power Play. Power Play is een intensief scholingstraject van 1 jaar op het gebied van theater, dans, muziek en interdisciplinair werken. Power Play biedt jongeren uit lagere sociale klasse, waaronder veel migranten, de mogelijkheid om hun creatieve en theatrale talenten te ontwikkelen. Power Play kent twee groepen, 1 groep maakt een locatievoorstelling en 1 groep gaat op tournee. De stichting biedt Power Play aan aan jongeren die hebben deelgenomen aan Power Game, een korte kennismakingsworkshop, die ook onderdeel is van InterArt. Stichting InterArt verwacht met aanvraag op bovengenoemde projecten Power Play als een zelfstandige stichting en professionele organisatie vorm te kunnen geven.

JTS Friesland

- samenwerkingsvormen ontwikkelen
- leerplanontwikkeling
- artistieke ontwikkeling

De JTS Friesland vraagt aan voor het ontwikkelen van een regieschool voor oud leerlingen en andere belangstellende jongeren met ruime spelervaring. Zij wil deze leerlingen in een anderhalf jaar durende opleiding scholen in regievaardigheden en ze leren denken vanuit theatermaken naast het spelen. De leerlingen moeten na het volgen van de regieschool in staat zijn zelfstandig met andere jongeren theater te maken hetzij in ad hoc verband hetzij binnen amateurtheaterverenigingen met een jeugdafdeling. Deze regieschool kan als landelijke pilot gezien worden voor andere JTS.

JTR

- coaching en training van de leiding

De JTR heeft na enkele wissels van de coördinatie behoefte aan een nieuwe inbedding van de JTR binnen de Plantage. Daarnaast heeft de provincie Gelderland een subsidie beschikbaar gesteld van 25.000 voor 3 jaar voor enkele regionale Jeugdtheaterscholen in Gelderland. Hiervoor moest een beleidsplan geschreven worden. Voor het schrijven hiervan is de expertise ingehuurd van Karin Klomp.

SKVR Rotterdam

- artistieke ontwikkeling

De SKVR vraagt subsidie aan voor de ontwikkeling op korte termijn van een dependance in de wijk Feijenoord. Het SKVR wil een adviesgroep in het leven roepen met expertise in aanbod voor culturele diverse doelgroep. Daarnaast wil zij een medewerker trainen in projectmatig werken. Vervolgens wil zij een leerplan opstellen. De opening van de dependance moet plaatsvinden in najaar 2005.

DAT Amersfoort

- leerplanontwikkeling

JTS Mirakel en JTS Boemerang zijn sinds seizoen 2004/2005 samengegaan onder de instelling Scholen in de Kunst waar Mirakel al deel van uitmaakte. De nieuwe naam is DAT (De Amersfoortse Theaterschool). Het afgelopen seizoen is ieder op de eigen wijze verder gegaan en is een begin gemaakt met het maken van een gezamenlijk leerplan. Hieraan wil zij verder werken. In de aanvraag worden verder toekomstige aanvragen aangekondigd op gebied van bijscholing, teambuilding, artistieke ontwikkeling en ontwikkeling samenwerkingsvormen.

JTS Dordrecht

- artistieke ontwikkeling

JTS Dordrecht heeft subsidie aangevraagd voor de ontwikkeling van een schrijfproject voor jongeren. De eigen docenten doen aan dit project mee. Het doel is om de kwaliteit van de teksten bij producties te verhogen en nieuwe manieren aan te leren in het maken van eigen teksten. De resultaten zullen zichtbaar gemaakt worden door de voorstellingen. De resultaten van het project en de teksten zullen toegankelijk gemaakt worden voor andere gebruikers. JTS Dordrecht wil het onderdeel schrijven implementeren in de JTS.

- leerplanontwikkeling

Als tweede heeft de JTS Dordrecht subsidie gevraagd voor de ontwikkeling van een leerplan om meer samenhang aan te brengen binnen de JTS. De JTS streeft naar een gedifferentieerd aanbod en individuele begeleiding en trajecten voor de leerlingen. De JTS wil met name eindtermen per niveau gaan beschrijven om daarmee docenten handvatten te geven in het begeleiden en beoordelen van de leerlingen. De uitwerking van de lessen wil zij bij de docenten laten.

De Kluis Oosterhout

- professionalisering organisatie
- samenwerkingsvormen ontwikkelen

Centrum voor de kunsten H19 en Theater de Bussel gaan in Oosterhout samenwerken. De theaterafdeling van H19 is inmiddels ondergebracht in twee ruimten in Theater de Bussel. Een ontvangsthuis annex werklokaal en een kleine theaterzaal. Zij hopen zo de mogelijkheden voor de jeugdtheaterschool te vergroten en op termijn meer leerlingen te trekken, (nu 120). In 2004 is hiervoor geld aangevraagd. Inmiddels heeft Theo Ham enkele gesprekken begeleid om te komen tot een gezamenlijke missie en visie op de JTS en de plaats daarvan binnen Oosterhout. Er is een begin gemaakt van een leerplan door Claudette Efrosina. Ruth Giebels heeft een beleidsplan gemaakt samen met de partners. Voor het volgende jaar is aangevraagd om de organisatie te professionaliseren en de samenwerking te verstevigen. Jasper Damsteegt gaat hierin begeleiden.

De Teerstooft Schiedam

- leerplanontwikkeling
- ontwikkeling samenwerking

Bij JTS De Teerstooft hebben dans, muziek en theater alle drie een evenredig aandeel in de opleiding. De Teerstooft is begonnen een leerplan uit te werken. De Teerstooft heeft in seizoen 2004/2005 met succes een pilotproject dans uitgevoerd binnen het basisonderwijs. Het heeft een vervolg van 5 projecten en een tiental extra leerlingen opgeleverd. Voor het seizoen 2005/2006 heeft zij geld gevraagd om een project op te starten binnen het voortgezet onderwijs. Hedwig Duykers ondersteunt het maken van het leerplan.

Colofon

TEKST

Medewerkers Theaterwerk NL

REDACTIE

Jos van Dijk

Ingrid Smit

FOTOGRAFIE

Archief

Ingrid Docter

Jeroen van Krimpen

VORMGEVING

Studio van den Berg, Arnhem

DTP

Deirdre Roovers

REPRODUCTIE

PMS Print

DIT IS EEN UITGAVE VAN

Theaterwerk NL

's-Gravenhekje 1a

1011 TG Amsterdam

t 020 344 61 20

f 020 344 61 21

mail@theaterwerk.nl

www.theaterwerk.nl

www.theaternv.nl